

bladzijde ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

KANTOREN:

REDACTIE- en ADMINISTRATIEKANTOREN: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
ABONNEMENTS- en VERKOPINGSKANTOREN: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

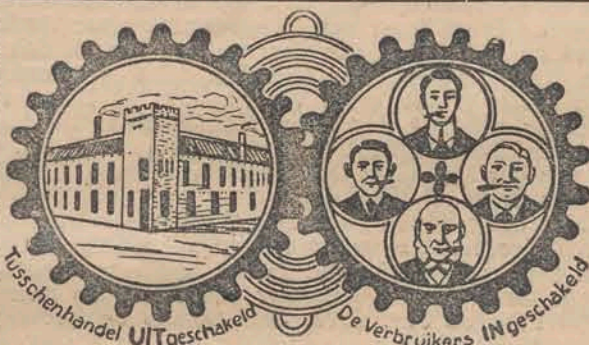
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

... succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan leden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op de wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door onze fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

... Congres in zake Neerlands Volkskracht. — Vragen over het voorkomen van de orang pandak Sumatra (slot). — Zuigelingssterfte, enz. — Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Van Week tot week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Ned. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Soerabaja. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 3 tot 10 Sept. 1924.

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — ROTTERDAM

BATAVIA, SEPARANG, SOERABAJA, MADOERA
A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

WIE ZINGT DAAR?
— DE „NEW EDISON“ —
The NEW EDISON
COMPARISON WITH THE LIVING ARTIST REVEALS NO DIFFERENCE
... noodigen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
DEN HAAG: WILLEM DE ZWIGERLAAN 93
ROTTERDAM: WITTE DE WITHSTRAAT 88
SOERABAJA: RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
MADOERA: HINDOESTRAAT 1-3

BESCHIKBAAR.
MEUBELMAGAZIN „T WOONHUYS“
69 PARKSTRAAT 69
LEVERT ALLE SOORTEN MEUBELEN
SMAAKVOL - SOLIED - GOEDKOOP
ALLES ONDER GARANTIE.

„SALLANDIA“
(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
MOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
NEDERLANDSCHE FABRIEK „SALLANDIA“, ZWOLLE

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer“, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.
Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

BESCHIKBAAR.

VOOR CANDIDAATSEXAMEN-INDISCH JURIST
leidt op
Mr. H. GILTAY - L. V. MEERDERV. 516 - DEN HAAG

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en lunct gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes
is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

S. G. J. de GROOT
LEDERWAREN EN REISARTIKEL
HOORDEINDE 11. LEIDEN
TELEFON 705

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
in de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.
Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Stoomververij en Chemische Wasscherij „DUINOORD“.
Regoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan
Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f 4.-	Wol en Plu. p. □ el f 0.40
Mantelcostumes . . . f 4.-	Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f 2.75	paar vanaf f 0.20
Mantels f 2.75	Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f 1.- en f 1.20	Costuums f 1.50
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75	Idem m. ontvlekken f 2.50
Vitrages . . . per □ el f 0.15	Dames-Costuums
Madras f 0.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad“
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

Congres in zake Neerlands Volkskracht.

Wij maken onze leden opmerkzaam op het **Congres inzake Neerlands Volkskracht**, hetwelk de Haagsche Afdeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond in het a.s. najaar zal houden en zal plaats hebben op Vrijdag 26 en Zaterdag 27 September in de Ridderzaal.

De congresleiding ondervindt bij de uitwerking der plannen veel sympathie. De Burgemeester heeft het eerevoorzitterschap van het congres aanvaard en de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft zich bereid verklaard om te spreken bij de opening van het Congres (26 September 1 u. 30 n.m.), welke opening met eenige plechtigheid zal geschieden; o.a. zal een klein gemengd à capella-koor onder leiding van J. P. J. Wierdsma zingen.

De congresleiding is er in geslaagd voor acht onderwerpen, welke onze volkskracht betreffen, sprekers van naam te vinden: *Nederland als Koloniale Mogendheid*: G. J. Staal, oud-Gouverneur van Suriname; *Nederlands plaats onder de zeevarende Mogendheden*: J. W. J. Baron van Haerlesolte, directeur van het Scheepvaartkundig Museum te Rotterdam; *Wat Nederland beteekent voor de toonkunst*: drs. Hugo Nolthenius; *Nederland op het gebied der wetenschap*: Mr. G. Scholten; *De beteekenis der Nederlandsche bouwkunst*: Jan Wils; *Weerbaar of Weerloos*: C. K. Elout, redacteur van het Algemeen Handelsblad; *De taak van Nederland op internationaal gebied*: H. Ch. G. J. van der Mandere; *De Nederlandsche of Dietsche Stam*: dr. N. B. Tenhaeff.

Het congres zal door het Gemeentebestuur ten stadhuis worden ontvangen en zal worden besloten met een kunstavond in het Kurhaus, waartoe reeds Jkvr. Jacoba Repelaer van Driel, de heeren Albert Vogel, Jac. Caro, Sam Swaab en bovengenoemd koor hun medewerking hebben toegezegd.

Van de redevoeringen zal een gedrukt verslag verschijnen. De Haagsche Drukkerij zal binnenkort portretten van mannen, die den Nederlandschen naam in het buitenland hebben hooggehouden en vol aanhalingen uit verschillende buitenlandsche bladen en tijdschriften over de beteekenis van ons volk onder de naties.

Voor het welslagen van dit, uit een nationaal oogpunt zoo belangrijke, congres is uit den aard der zaak een druk bezoek noodig. Ten einde dit te verzekeren, heeft de congresleiding zich in verbanding gesteld met een aantal verenigingen hier ter stede. De leden dezer „aangesloten verenigingen“, tot welke ook de onze behoort, kunnen op vertoon van de lidmaatschapskaart onzer vereniging of kwitantie van betaalde contributie tegen verlaagden prijs toegang verkrijgen, n.l. tot het congres alleen voor f 0.25, tot het congres en den kunstavond in het Kurhaus voor f 1.-.

Bijdragen over het voorkomen van de orang pandak op Sumatra.

IV.
De orang pandak of orang pandek.
Door R. MAIER.
In Zuid-Sumatra komen, indien men de verhalen van de bevolking mag gelooven, nog verschillende dieren voor, die zich tot nu toe aan de nasporingen van natuuronderzoekers hebben weten te onttrekken. Men vertelt o.a. van het bestaan van een soort boomkrokodil met een ronden, op dien van een schildpad gelijkenden kop, van een geheel zwart gekleurde tapirsoort zonder witte sjabrak, van een geheel zwarte tijgersoort met manen en een pluimstaart, van den orang pandak of aapmensch. Het is over dit laatste wezen, dat ik het speciaal wil hebben.

H.H. Leden van Oost en West
bij aankoop van Uw **Rijwiel of Motorrijwiel** wordt dit het eerste jaar gratis verzekerd op Polis.
EERSTE KLAS REPARATIE-INRICHTING voor **Rijwielen, Motoren, Automobielen en alle Machineriën.**
ONDERHOUD EN STALLING.
J. C. A. SIMONIS - DEN HAAG
Rijwielhandel „De Gekroonde Valk“
Charlotte de Bourbonstraat 6 t/o het Postkantoor.

Melkinrichting „DUINDIGT“ Beekl. h. S ephensonstr. 70
Valkenboschiaan 200 - Tel. 35650
— zijn de adressen voor —
MELK, BOTER, KAAS, EIEN, EIEREN,
TEGEN DE MEEST SCHERP
CONCURREERENDE PRIJZEN
THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING
Hoofschend, MELKINRICHTING „DUINDIGT“

ben, ten einde de daaromtrent bestaande tuur aan te vullen.
De heeren Jacobson en Westenk hebben dit tijdschrift reeds eenige malen hun meening gezegd, doch tot een definitieve oplossing het al of niet bestaan van dit geheimzinnige is men nog niet geraakt. De voorstanders hun meening op de verhalen der bevolking de hun getoonde voetafdrukken, terwijl de standers het onmogelijk achten, dat een beest lijk zoo groot diert nog nooit, hetzij levend dood, getoond is kunnen worden. Ik hoop onder aan te toonen, dat de laatste hoogst schijnlijk ongelijk hebben.
Toen ik in 1920 als brigadehoofd in Borneo geplaatst werd, brachten verschillende omstandigheden mij direkt met bovenstaand vraagstuk aanraking en daar heb ik mijn volle belangstelling heb ik steeds getracht op mijn veelvuldige tochten in het binnenland daaromtrent feitenmaterieel te verzamelen.

Fig. 1.
Voetsporen van den „orang pandak“.
Links: gevonden nabij Roepit, 21 IX 1918, rechts: gevonden door den heer LAMBERMON tegen de helling van den Bt. Kaba, 21 IX 1918

Het eerst kreeg ik in handen een door den Lambermon, administrateur van de koffieneming Kaba Wetan, welwillend verstrekt neming van een door hem in 1918 tegen de helling van den Boekit Kaba gevonden spoor (fig. 1).
Korten tijd later bracht één mijner Indische topografen, Mohamad Saleh, mij een tweede (fig. 2) aan, door hem gevonden in de buurt van Air Roepit (Soeroelangoen), terwijl dezelfde een jaar later, in het onbewoonde terrein van Air Lakitan en Air Rawas, het derde spoor van Ten slotte bracht een ander topograaf, Raden Sanredjo, me nog een spoor, dat hij bij de Mesoedji gevonden had (fig. 3).
Bekijkt men de sporen goed, dan valt de eenkomst met een menschevoet niet te ontkennen hoewel zij daarvan afwijken door een in de richting grotere breedte en een platvoetnatuur.
Deze feiten, door volkomen betrouwbare personen verstrekt, werden herhaaldelijk bevestigd, andere, zich vaak in de bosschen ophoudende nemers van onze andere diensten, zoodat moet worden aangenomen, dat hierin geen twijfel of misleiding kan hebben plaats gehad.
Hetgeen de bevolking omtrent dit geheimzinnige wezen weet te vertellen, stemt ook merkwiel met elkaar overeen. Al verschilt de naam van de landstreek, in geheel Palembang en Borneo zal zij U het diermensch ongeveer als volgt beschrijven.
Hoogte 80 tot 150 c.M.; korte, donkerbruine zwarte beharing over het geheele lichaam; zwart hoofdhaar, dat in een dichte bos op de

Fig. 2.
Links: voetsporen gevonden in het bosch S. Aro in Marge Ambaljang 25 I 1921; rechts: voetspoor gevonden nabij Air Roepit (Soeroelangoen), 1 1921.

hangt en den indruk maakt van een manen. Het heeft de voet achterste voren staan en met de hiel naar voren gericht. Het bezigt zichtbaren staart.
De armen zijn niet zoo opvallend lang als bij de aap. Het klimt niet, doch loopt op de achterste vaten. Het is zeer schuw en verwijderd zich bij moeting met een mensch snel, waarbij het een send geluid uitstoot en daarbij duidelijk de groote hoektanden ontbloeit.
Het leeft van jonge groenten, vruchten, waterschelpen, slangen en wurmen, welke worden gezocht onder omgevallen boomstammen.

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: **HOEKKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 3000**

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur.
 Zondag en Feestdagen gesloten

WIE ZENDT U
 de beste en billijkste diners aan huis?
Maison A. L. M. STEENBEEK
 KOK
 Ohmstraat 7 - DEN HAAG - Tel. 33147
 Vleesch, Groente, Aardappelen en Soep of Toespijs, 90 ct. p. p.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
 Valeriusstr. 28-38
 DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
 in Japonnen, Blouses, Rokken,
 Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH** spreken en corresp. in slechts **1 MAAND.** Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind. ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
Koningsplein 1
's-Gravenhage

Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie Leening met diverse Winstkansen.

Vraagt Prospectus: rechtstreeks aan de Maatschappij of Hoofdvertegenwoordigers.

Waar niet vertegenwoordigd: Actieve Hoofdagenten gevraagd.

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd,
 Gobelin overtrek à **f 27.-**

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

en brengt ze weer op den goeden weg huiswaarts, en meer dergelijke.

Mijn twijfel aan het bestaan van zoo'n boschmensch sloeg toen heelemaal in ongelooft over, en ik deed daarna ook geen moeite meer voor verdere nasporingen. Doch in het begin van het daaropvolgende jaar, tijdens een exploratie-tocht midden in de Semangoes (onderafd. Moesi Oeloe) volgde ik op zekeren dag een riviertje, dat pas gebandjird had, toen ineens mijn aandacht getrokken werd door afdrucken van voeten, welke groote gelijkenis met voetsporen van menschen vertoonden, maar er toch opvallend van verschilden. Bij nadere beschouwing ontdekte ik een groot en een klein spoor, waarschijnlijk afkomstig van een moeder met jong. De vreemde, maar toch aan afdrucken van menschenvoeten herinnerende sporen deden mij onmiddellijk denken aan den sedapa; ik maakte van de grootste der sporen een schetsteekening, welke echter bij een onverwachte onderdompeling in een rivier verloren is gegaan. Mijn belangstelling was weer gewekt. En dergelijke voetsporen schenen er meer waargenomen te worden; zoo had bijv. de heer Breikers, dien ik eenige dagen daarop ontmoette, in dezelfde streek er ook gezien. Dadelijk wou ik meer inlichtingen trachten in te winnen omtrent den sedapa, en meende de betrouwbaarste te zullen kunnen krijgen bij de boschbewoners, de Koeboes, die zich bijna voortdurend in de uitgestrekte oerboschen ophouden. Van de meesten hunner vernam ik tot mijn verwondering, dat zij nog nooit een orang pendek hadden gezien. Het gehoor, gezicht en de reuk dier wezens zou zoo scherp zijn, dat zij bijna niet verrast konden worden! Maar drie Koeboes trof ik, die beweerden er wel gezien te hebben. Hun beschrijvingen klopten vrijwel met elkaar. Het lichaam moest behaard zijn, terwijl het hoofdhaar lang zou zijn, en in het gezicht hoektanden opvielen. De sedapa's gingen recht op, en waren 1.50 à 1.60 M. lang.

Weer gingen eenige jaren voorbij, voor ik zelf weer iets zou waarnemen, maar in dien tusschen-tijd kreeg ik nog wel enkele verhalen over den sedapa te hooren. Zoo zou een Maleier van de doesoen Pangkalan Balai (onderafd. Banjoeasin en Koeboestrekken) een moederdier met een pas geboren jong in het bosch hebben gevonden, welke beide dood waren. Pogingen om de vondst naar de kampong te brengen faalden, daar de ontbinding reeds te ver gevorderd was. De Maleier stierf den volgenden dag, wat in verband gebracht werd met de aanraking van den sedapa. Verder zou eens een aantal Maleiers nabij de doesoen Sebalik, in dezelfde onderafdeeling gelegen, met prauwtjes een sedapa, die zich te water bevond, omringd hebben. Het dier heeft echter kunnen ontkomen, door te duiken en een heel eind verder weer boven te komen en snel weg te zwemmen.

In October 1923 reisde ik in die onderafdeeling, en vertoefde op het eiland Poeloe Rimau, dat voor het grootste gedeelte in erfpacht is afgestaan aan den heer G. Fischer. Eenige dagen lang trachtte ik des morgens vroeg en ook in den namiddag in het door genoemden heer opgelegde gedeelte van het eiland een hert of varken machtig te worden. Maar de moeite, daaraan besteed, werd niet beloond, niet-tegenstaande sporen overvloedig aanwezig waren.

Ten slotte wilde ik nog een laatste poging wagen en stelde mij verdekt op om het wild af te wachten. Ik begaf mij daartoe naar een der uithoeken van het terrein, een half uur gaans ongeveer, waarbij ik meestal in gebogen houding moest gaan en zoo nu en dan door struiken kruipen. Na een uur wachten had ik nog niets gezien. Toevallig keek ik eens links en bespeurde toen eenige beweging in een niet al te grooten, alleenstaanden boom. Het was intusschen al tijd geworden om op te breken, daar de weg na zonsondergang door dergelijk terrein niet aan te bevelen was. Doch nieuwsgierigheid bewoog me, om nog eerst eens te gaan zien, waardoor die beweging veroorzaakt werd. Welk beest er in dien boom zou kunnen zitten!

Het eerste vluchtig onderzoek had geen resultaat.

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109

TELEF. 13149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
 Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

het door zijn groote lichaamskracht in staat is te ventelen. Soms ook doet het zich te goed uitkerriet en pisang uit de tuinen der bevolking, dien de bevolking aan het wezen geeft, met de landstreek; in Noord-Benkoelen en Palembang heet het orang pandak of orang koe, in de Rawas atoe pandak of atoe rimbo, in Zuid-Benkoelen sebaba of goegoeh. Het is een herhaaldelijk ooggetuigen, die mij hun verhaal met het dier zonder opsmuk vertelden en bevestigden met groote stelligheid het zonne feit, dat het met de hielen naar voren geüpft. Een aannemelijke verklaring hiervoor echter nog niet geven.

orang pandak moet vrijwel overal in Zuid-Sumatra voorkomen, doch als speciale verblijfplaats worden opgegeven het terrein om den Boekit en het woeste Barisan-gebergte, waar zich doerianboschen bevinden. In den tijd, dat de orang rijp zijn, vindt men onder de boomen gedroogde sporen van het dier. Het is echter te verklaren, dat er tot nu toe geen orang pandak in handen is gekomen? De bevolking er geen jacht op, omdat het geen schade doet, terwijl het aantal beperkt zal blijven, het met het oog op zijn aan den grond gelevenswijze, niettegenstaande zijn groote lichaamskracht, vaak aan verscheurend gedierde sporen zal vallen.

De orang pandak schijnt in groepjes bijeen te leven, doch omstreefs 1916, toen mijn exploratie-tochten voor het eerst naar exploitierbare bosschen in de residu-Palembang een aanvang namen, hoorde ik voor het eerst van Maleiers het een en ander omtrent het bestaan van den sedapa. De verschillende verhalen liepen te veel uiteen, en ze klonken te fan- om veel geloof te gaan hechten aan het verhaal van een nog onbekenden boschmensch. Toch hadden de verhalen voldoende indruk gemaakt om nog eens bij anderen om inlichtingen te kloppen.

Enkele maanden later (in 1917), na terugkeer van Kofa Palembang, informeerde ik derhalve de Maleische handelaren, die veel in de Oeloe streek, of die weer van derden wat gehoord hadden het bestaan van den sedapa. De mij toen bekende verhalen omtrent den orang pendek kwamen alweer zeer verward en leken geheel onbetrouwbaar. De inhoud van die berichten van de Maleische en Palembang was in het kort aldus: Het orang pendek bezit slechts één oog midden voorhoofd, loopt als een tijtjak tegen de wind op, kan zich veranderen in een tijger, behaard de schapen van wol om er een zit- matje van te maken, helpt verdwaalde rotanzoe- kers

V.

Een ontmoeting met een aapmensch.

Door J. VAN HERWAARDEN.

In 1916, toen mijn exploratie-tochten voor het eerst naar exploitierbare bosschen in de residu-Palembang een aanvang namen, hoorde ik voor het eerst van Maleiers het een en ander omtrent het bestaan van den sedapa. De verschillende verhalen liepen te veel uiteen, en ze klonken te fan- om veel geloof te gaan hechten aan het verhaal van een nog onbekenden boschmensch. Toch hadden de verhalen voldoende indruk gemaakt om nog eens bij anderen om inlichtingen te kloppen.

Enkele maanden later (in 1917), na terugkeer van Kofa Palembang, informeerde ik derhalve de Maleische handelaren, die veel in de Oeloe streek, of die weer van derden wat gehoord hadden het bestaan van den sedapa. De mij toen bekende verhalen omtrent den orang pendek kwamen alweer zeer verward en leken geheel onbetrouwbaar. De inhoud van die berichten van de Maleische en Palembang was in het kort aldus: Het orang pendek bezit slechts één oog midden voorhoofd, loopt als een tijtjak tegen de wind op, kan zich veranderen in een tijger, behaard de schapen van wol om er een zit- matje van te maken, helpt verdwaalde rotanzoe- kers

WASSCHERIJ „REINGOED”

Speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed

ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157

DEN HAAG - TEL. 71568

Uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch- ingestaan. Behandeling van alle wollen en zijden goederen systeem Jaeger.

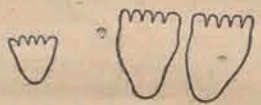

FIG. 3.
 Voetsporen gevonden nabij Air Masoedje.

Gevraagd voor Oost- en West-Indië

Vertegenwoordiger,

borg kunnende storten, voor Bakkerij-Gereedschappen, -Machines en Winkel-Inventarissen.

Brieven met opgaaf van referentiën onder letter VM aan het Bur. v. d. Bl., Nobelstr. 20, Den Haag.

GERITS-BEKMAN - DEN HAAG
v. Swietenstraat 7

DAMES- en HEERENKLEERMAKER
Bekroond met de hoogste onderscheiding

Uitsluitend prima kwaliteiten. Enorme sortering

BESCHIKBAAR.

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

MANEGE VAN DER VLIET

Duisstr. 6 : Tel. 50010
... SCHEVENINGEN ...

Maison van Dooremaalen
Mauritskade 73 DEN HAAG Telefoon 17147

DAMES- EN HEERENKLEEDING
Speciaal naar maat.

Elegante coupe. Zeer MATIGE prijzen
Vraagt U eens STALEN.

Heeft U Coupons, wij maken die zeer billijk

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD VOOR UW

Reclamecampagne.

Ringers Cacao

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Aikmaer

Maar na nog een wandeling om den boom ontdekte ik een donker behaard wezen, dat op een tak met den voorkant van het lichaam dicht tegen den boom gedrukt stond. Het leek wel, of het zodoende zich beter verscholen wist en ontdekking dacht te voorkomen.

Dat moest wel een sedapa zijn! Jagers zullen allicht begrijpen, dat ik mij door deze ontdekking eenigszins opgewonden gevoelde. In het begin deed ik niets dan staren en kijken naar het beest, dat daar eenige meters boven mij zonder zich te bewegen tegen den boom gedrukt bleef staan. Terwijl ik mijn geweer steeds tot schieten gereed hield, trachtte ik door roepen de aandacht te trekken, doch de sedapa bewoog zich niet. Wat te doen? Hulp halen om het beest met anderen gezamenlijk te vangen, was uitgesloten. En daar de tijd drong, was ik wel verplicht tot handelen over te gaan. Ik probeerde het met trappen tegen den boom, doch ook toen geen resultaat. Ik lei het geweer op den grond en zou een poging wagen het dier te benaderen. Pas was ik een meter of anderhalf den boom in geklommen, of er kwam beweging in het lichaam boven me. Het wezen verwijderde zich iets van den stam, boog zich zijwaarts, zoodat ik toen het hoofdhaar, het voorhoofd en een paar oogen kon zien, welke naar me keken. Waren de bewegingen eerst langzaam en voorzichtig, zoodra echter had de sedapa mij gezien of er kwam verandering in de heele situatie. Hij werd nu zenuwachtig en kwam geheel en al in beweging. Om beter te kunnen waarnemen, liet ik me weer op den grond zakken.

Ook van voren was de sedapa behaard; de kleur was daar wat lichter dan op den rug. Het zeer donkere hoofdhaar reikte tot beneden de schouderbladen, ja bijna tot het middel. Het was vrij rijk ontwikkeld en niet bijzonder verward. Het hoofd scheen wat spits toe te loopen dan bij den mensch! het bruin getinte gezicht was bijna niet behaard, terwijl het voorhoofd eerder hoog dan laag genoemd moet worden. De wenkbrauwen hadden dezelfde kleur als het hoofdhaar en waren zeer krachtig ontwikkeld. De oogen deden heel gewoon aan, waren donker van tint, zeer bewegelijk en hadden veel weg van het menschenlijke oog. De neus was breed met vrij groote neusvleugels, doch geenszins onsierlijk, en deed wel denken aan een kafferneus. De lippen waren heel gewoon, doch de mond was breed, hetgeen bijzonder opviel, wanneer die opening. De hoektanden, welke bij de zenuwachtige trekkingen van den mond nu en dan duidelijk te zien waren, schenen me nogal groot toe, in elk geval waren ze sterker ontwikkeld dan bij den mensch. De snijtanden waren regelmatig. De kleur van de tanden was geelachtig wit. De kin was eenigszins teruggetrokken. Even kreeg ik bij een vlugge beweging het rechteroor te zien, dat precies op een klein menschenlijk oor geleek. De handen waren aan den bovenkant licht behaard. De armen reikten in staande houding tot even boven de knie, waren dus lang, doch de beenen leken me kort. De voeten heb ik niet goed gezien, wel de teenen, die zeer gewoon gevormd waren. Dit exemplaar was van het vrouwelijk geslacht. Het mat ongeveer anderhalve meter.

Het gelaat had in het geheel geen terugstootende of leelijke uitdrukking, niets aapachtigs ook, ofschoon de zenuwachtige en vlugge bewegingen van oogen en mond veel geleken op die van een angstigen aap. Ik heb de sedapa even kalm en geruststellend toegesproken, zooals men dat wel eens doet tegen een hond of een paard, dat geschrokken is, maar dat hielp niet veel. Toen ik het geweer op haar richtte, hoorde ik een klagend „hoe hoe”, welk geluid onmiddellijk in het niet ver verwijderde bosch met dezelfde tonen beantwoord werd.

Ik lei het geweer weer neer, klom nogmaals in den boom en had bijna den ondersten tak bereikt, toen de sedapa vlug naar het einde van den sterk doorbuigenden tak liep, aan het uiterste eind ervan ging hangen en zich daarna op den grond liet vallen van een hoogte van zeker drie meter. Snel liet ik me weer naar beneden glijden, doch eer ik het

C. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.

Brillen en So Easy.

Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen. Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

Dankbetuiging

Met deze betuig ik mijn hartelijken dank aan de **POORTEN, Nobelstraat 1a, 's-Gravenhage**, voor de genezing van een maagzweer, waaraan ik jarenlang was, en kwam Uw gezegde prompt uit, dat operatie niet noodig was.

Hoogachtend
W. VAN DER SCHEER
Govert Flinkstraat
Den Haag.

geweer aangelegd had, was het dier zeker meter van mij verwijderd en bleef snel looper der het uitstooten van een sissend geluid. Zullen velen mij wellicht kinderachtig vinden zij vernemen, dat ik, toen ik over mijn geweer heen de fladderende haren zag, niet afgelaten heb. Ik kreeg plotseling het gevoel of ik een zou begaan. Ik legde nog een keer aan, maar toen ontbrak me de moed. Ik kreeg wel den indruk dat de voet breed en kort was, maar dat de met de hielen naar voren gericht zou loopen. slist onwaar.

Aanvankelijk had ik niet eerder willen schrijven over de sedapa, dan wanneer ik er een exemplaar van bemachtigd zou hebben, maar met het oogen mijn vervroegd vertrek naar Europa, is er een voorloopig toch geen mogelijkheid om nauwer gegevens te verkrijgen. Wellicht is een die genoemde streken bereist, gelukkiger geweest ben en kan door het bemachtigen van een exemplaar het onomstootelijk bewijs van bestaan van den sedapa leveren.

Slotwoord der Redactie.

Een belangstellend lezer der vorige bijdrage wees ons op de Notulen van het Bat. Gen. v. W. (deel 30, bl. 27), waaruit blijkt dat het stuk van de orang pandak op Sumatra reeds vóór 1918 is aangevoerd.

We lezen in die Notulen dat in de Bestuursvergadering van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen d.d. 1 Maart 1923 Voorzitter, de heer W. P. Groeneveldt, mededeelde dat het lid van het Genootschap, de heer V. W. Litz, bij zijn laatste verblijf in de afd. Kroonland, Benkoelen, van een der Pasirah's aldaar een exemplaar zonder heden vernam omtrent het bestaan in de schen der binnenlanden van wilde menschen, waarvan waren indertijd gevangen, maar een vervolgging gedood. De overgeblevene ontsnapte ter spoedigheid weder. Het waren dwergachtige menschen geheel behaard, uitermate schuw, die een eigen staanbare taal spraken.

Het is te wenschen dat het thans in uitvoering gestelde onderzoek naar het al- of niet bestaan van geheimzinnige wezens aan alle onzekerheden einde zal maken.

Zuigelingensterfte en zuigelingen in Indië.

Door den in April 1923 helaas ontbonden „Indische wenraad” werd een brochure uitgegeven: „Toestand op het gebied van kraamvrouwen en zuigelingenverpleging in Ned.-Indië”; ook de medische pagandadienst publiceerde in 1921: „Hooge Zuigelingensterfte en zuigelingenverzorging; bewijzen dat bovenstaande onderwerpen, problemen van lang zijn voor Indië.

Voor al in de Inlandsche samenleving, was „doekoen” regeert en veel bijgeloof en vooroordelen moeten worden overwonnen, sterven vele kinderen onnoodig. Ook onder de minder gegoede Indische het treurig met de hygiëne gesteld en dr. Bandoeng deed goed werk, door zijn artikelen te schrijven in „Onze Stem” voor moeders en moeders.

De volgende cijfers (gemiddelde sterfte) naar de doodsoorzaken in pCt. van het totaal overleden Europeanen, over de jaren 1912-1921 spreken méér dan lange verhandelingen.

Doodsoorzaken:	Bat.	Sem.	Soer.
Malaria:	6,43	16,02	5,12
Typhusabdominalis:	6,32	4,74	4,56
Ouderdom:	4,72	4,79	4,47
Ziekten van kinderen			
3 mnd.:	2,64	3,68	5,27
Dysenterie:	2,80	2,36	3,04
Cholera:	3,53	2,45	1,59
Influenza:	1,28	1,83	2,50

M. J. J. ESKES - DEN HAAG
DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15

Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Eerste klas Bewerking
ATELIER VOOR KEEREN EN REPAREREN

Kasteel „Oud-Wassenaer“
 Telefoon Kievit 571
 minuten per Electr. Tram van Den Haag
 Tramhalte Stoeplaan
het geheele jaar geopend
 comfort Matige pension-prijzen

door de regeering werden Inlandsche verpleeg- en vroedvrouwen opgeleid en de leerlingen bij de eigenlijke kraamverpleging. Het parlieraire initiatief richtte te Batavia, Semarang, Soerabaja en Soerakarta z.g. „maternité's“ op, ter in de poliklinieken ook die der zendingshospita- diegenen met raad en daad werden bijgestaan, niet werden opgenomen.

„Het is de gedachte van den heer Bouman geweest, een poging aan te wend tot wederopleving dezer volkskunst, door middel van bestellingen uit Europa. Waar alle der tentoongestelde voorwerpen tot sier kunnen dienen, waar vele dadelijk practisch nut hebben, waar de Inlander van Borneo graag en goed op bestelling werkt en waar hij ten slotte heelemaal niet duur is, meent de heer Bouman hiermee een goede kans te maken. Het werk is inderdaad zéér de moeite waard. Het heeft die geweldige verzorgdheid, dat immer verbluffend eigen ontwerp, dien rijkdom van versiering, welke ons steeds weer in Oostersche kunst verbazen, waarin wij veel benijdenswaardigs vinden.

Treff ge het, dat de heer en mevrouw Bouman u zelf rondleiden²⁾ en gaan vertellen van dit geweldig Nederlandsch bezit, waarvan wij eigenlijk zoo héél weinig weten, dan kan men zeker zijn, zeer veel merkwaardigs en belangrijks te hooren, wat relief geeft aan die zoo zeer decoratieve inlandsche kunst.”

„Dajaks — en we denken aan de koppensnellers van Borneo, aan onbeschaafde volksstammen, aan „wilden“. Maar hoe weinig en hoe moeilijk begrijpen wij de ziel van een ander ras, want is 't niet als 'n openbaring, wanneer wij kennis maken met de kunstnijverheid van deze volksstammen, een kunstnijverheid, welke getuigt van een hoog ontwikkeld en gedistingeerd, zij het tegelijkertijd kinderlijk naïef en fantasieel oordeel, van een ingeboren artistiek zinn, van zeldzame bedrevenheid en eindeloos geduld en van een teedere liefde voor het werk, voor het maken van mooie dingen, mooi in hun oogen, maar óók in de onze! Staan wij, „cultuur“-mensen van het Westen, niet een beetje stumperig en beschaamd tegenover deze Oostersche primitieven? Wat bij ons slechts weinige uitverkoren kunstenaars vermogen, die zich wijden aan den dienst der schoonheid, dat doet daar in het Oosten het gemeene volk, de eenvoudige man, de bescheiden vrouw, de jongeling, het meisje. Uitverkoren zijn ze daar allen, deze kinderlijke natuurmensen, die een eigen oer-oude en zuivere cultuur bezitten, waar wij, zoo veel wijzere Westerlingen, vreemd tegenover staan.

Kunstnijverheid en Huisvlijt

„Schoonheid voor de oogen laat zich moeilijk beschrijven. Wij willen daarom kort zijn over de collectie Dajaksche kunstnijverheid, thans te zien in „Boeatan“, in de Heulstraat. Het is een keurcollectie, bijeengebracht door den heer M. A. Bouman, die zes jaar controleur is geweest in het land der Dajaks, die het volk begreep en hoogelijk waardeerde, de fiere, strijdlustige stammen, zoowel als de vreedzame, landbouwlievende. Wat hier bijeen is aan weefsels, vlechtwerk, kralenwerk, snijwerk, inlegwerk, smeedwerk, enz. dwingt bewondering af door fijnheid en smaak. Kleeden en doeken, matten, hoofddekels, taschjes en versieringen, kokers, mesheften, muziekinstrumenten, enz.

„Het vaderland“ van 5 dezer: „In den loop van den tijd heeft „Boeatan“ ons volkskunst getoond uit alle deelen van den archipel. Maar wat dienaangaande in Borneo wordt voortgebracht is hier nagenoeg geheel onbekend. D.w.z. uit Engelsch Borneo komt wel eens op dagen, maar ook ons eigen deel van 't groot land levert veel moois op en dat weten er hier maar zéér weinigen. Nu heeft een hier te lande met verlof vertoovend controleur, de heer M. A. Bouman, een reeks kunstwerken uit Nederlandsch Borneo meegebracht, welke hij hier in „Boeatan“ tentoonstelt. Het is de moeite waard deze expositie eens te zien. De Dajaks, het vlechtwerk, het snijwerk, dat uit Borneo stamt, verschilt totaal van wat Java, Soem-

²⁾ Het echtpaar Bouman is bijna iederen middag van 3-5 in Boeatan, Heulstraat 10 om den bezoekers alles te vertellen wat deze gaarne weten willen van de Dajaks, met wie zij bijna zes jaren als vrienden geleefd hebben, zóó, dat zij land en volk hartelijk lief kregen.

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Interco. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

F. J. WOLFF,
PENSION „ARCHIPEL“
BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

ba, Soembawa ons laten zien en wat, dank zij de vele tentoonstellingen, hier vrij goed bekend is. Het is strenger, meer geornamenteerd en gestyleerd, zeer zorgvuldig bewerkt met een schier ongelooft geduld en..... het dreigt helaas voor een goed deel uit te sterven. De Europeesche ka- toentjes, de Javasche tjap-batiks en de zending, welke zich kant tegen animistische symbolen, zijn hieraan schuld. De expositie bevat enkele doeken, welke antiquarisch zijn geworden.

„Mevrouw Bouman, die een vaardige aquarelliste is, exposeert tevens een reeks Borneosche landschappen, die laten zien, hoe rijk daar de natuur is, maar ook: hoe eenzaam, hoe verlaten en zwaar- moedig.

De Haagsche Courant van 4 dezer schrijft o.m.: „Dajaks — en we denken aan de koppensnellers van Borneo, aan onbeschaafde volksstammen, aan „wilden“. Maar hoe weinig en hoe moeilijk begrijpen wij de ziel van een ander ras, want is 't niet als 'n openbaring, wanneer wij kennis maken met de kunstnijverheid van deze volksstammen, een kunstnijverheid, welke getuigt van een hoog ontwikkeld en gedistingeerd, zij het tegelijkertijd kinderlijk naïef en fantasieel oordeel, van een ingeboren artistiek zinn, van zeldzame bedrevenheid en eindeloos geduld en van een teedere liefde voor het werk, voor het maken van mooie dingen, mooi in hun oogen, maar óók in de onze! Staan wij, „cultuur“-mensen van het Westen, niet een beetje stumperig en beschaamd tegenover deze Oostersche primitieven? Wat bij ons slechts weinige uitverkoren kunstenaars vermogen, die zich wijden aan den dienst der schoonheid, dat doet daar in het Oosten het gemeene volk, de eenvoudige man, de bescheiden vrouw, de jongeling, het meisje. Uitverkoren zijn ze daar allen, deze kinderlijke natuurmensen, die een eigen oer-oude en zuivere cultuur bezitten, waar wij, zoo veel wijzere Westerlingen, vreemd tegenover staan.

„Schoonheid voor de oogen laat zich moeilijk beschrijven. Wij willen daarom kort zijn over de collectie Dajaksche kunstnijverheid, thans te zien in „Boeatan“, in de Heulstraat. Het is een keurcollectie, bijeengebracht door den heer M. A. Bouman, die zes jaar controleur is geweest in het land der Dajaks, die het volk begreep en hoogelijk waardeerde, de fiere, strijdlustige stammen, zoowel als de vreedzame, landbouwlievende. Wat hier bijeen is aan weefsels, vlechtwerk, kralenwerk, snijwerk, inlegwerk, smeedwerk, enz. dwingt bewondering af door fijnheid en smaak. Kleeden en doeken, matten, hoofddekels, taschjes en versieringen, kokers, mesheften, muziekinstrumenten, enz.

„Het vaderland“ van 5 dezer: „In den loop van den tijd heeft „Boeatan“ ons volkskunst getoond uit alle deelen van den archipel. Maar wat dienaangaande in Borneo wordt voortgebracht is hier nagenoeg geheel onbekend. D.w.z. uit Engelsch Borneo komt wel eens op dagen, maar ook ons eigen deel van 't groot land levert veel moois op en dat weten er hier maar zéér weinigen. Nu heeft een hier te lande met verlof vertoovend controleur, de heer M. A. Bouman, een reeks kunstwerken uit Nederlandsch Borneo meegebracht, welke hij hier in „Boeatan“ tentoonstelt. Het is de moeite waard deze expositie eens te zien. De Dajaks, het vlechtwerk, het snijwerk, dat uit Borneo stamt, verschilt totaal van wat Java, Soem-

²⁾ Het echtpaar Bouman is bijna iederen middag van 3-5 in Boeatan, Heulstraat 10 om den bezoekers alles te vertellen wat deze gaarne weten willen van de Dajaks, met wie zij bijna zes jaren als vrienden geleefd hebben, zóó, dat zij land en volk hartelijk lief kregen.

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK“
 Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257
 Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.
 Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
 Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.
 Beleeft aanbevelend, MEVR. NOBACK
 Pension Restaurant
 Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat 158

HOTEL-RUBRIEK
AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“
 Vis à Vis Station - Telef. Interc. 41
 Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER. Lid der Ver. „Oost en West“

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. opdelogeerk.
PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-18 Tel. 51523

PENSION ERKES VAN GALENSTRAAT 8. Kamers disponibel. Ref. ter inzage.
Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & v. d. LUIJER
Pension „VAN ARNHEM“ 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Lunchroom „THOMSON“ Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zetje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.
Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 5454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 12903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.
Pension E. M. Blawanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijsttafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

Pension GROENEWEG. VAN GALENSTRAAT 72. Kamers disp. Uitzicht Pr. Hendrikpl. Centr. stad. BESCHIKBAAR.

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER“ Spoorstraat 7 s
HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF“ Grootestraat 2-4

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS“, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER
 BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen
Hotel „DE RUSTENDE JAGER“
 Pension f 3.50 per dag.

Hotel Pension v. d. Laar
 GEVERS DEYNOOTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.
 Stroomend water. Electricisch licht.
 Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.
 Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.
 Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel
 Aanbevelend J. J. v. d. LAAR, Eigenaar

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER“
TOUSSAINTKADE
 .. over de brug Prinssestraat, halte lijn 2 en 3 ..

HOLLANDSCH - INDISCH - RESTAURANT
 LUNCH f 1.10 DINER f 1.75
 4 Gerechten 6 Gerechten

Rijsttafel vanaf f 2.— } Bij vooruit-
 Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig
NASI GORENG f 0.90
 GROOTE PORTIE.
 Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

HEEREN MODE MAGAZIJN
ANT. HÖNE
 FAHRENHEITSTRAAT 417 bij de Copernicuslaan
 Ruime sortering CYERHEMDEN, HOEDEN, DASSEN,
 TRICOT-ONDERGOEDEREN.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
 Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906
 Enorme keuze Gravures, Platen, Eisen enz.
 Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
 Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage.

Piano's en vleugels
DUCANOLA
 NON PLUS ULTRA
 F. A. C. F. VAN DER DOES
 LANGE HOUTSTRAAT 9
 DEN HAAG
 BREDA-MAASTRICHT
 Vraagt catalogus

BEZOEKT DE TOONKAMERS
 van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag
 Toegang vrij.

ederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's mid-
 dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-
 bruiken van een Indisch middagmaal, tegen f 0.75
 te portie:

- 's Maandags: *ketoepat (lontong)* met toebe-
 hooren met klapperijs na.
- Dinsdags: *nassi goreng* of *bamie*.
- Woensdags: *nassi ajam* of *goeri* met pisang- of
 ananas-ijis na.
- Donderdags: *djanganan (gado-gado)* of *bamie*.
- Vrijdags: *Gado-gado (djanganan)* of *bamie*.
- Zaterdag: eenvoudige rijsttafel. Tegen f 1.50 en
 f 0.75 de halve portie. Met Indisch
 ijs na à f 0.20 de portie.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop
tjendol en *tjao* of Indisch ijs à f 0.25 de portie.
 De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en
 ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.
 De „Boecatan”-thee is in pakjes van 1/2 pond te
 koop tegen f 1.— en f 0.75.

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
CELEBESSTRAAT 32
Dames- en Meisjeskleeding
 Chique Coupe. Aparte Modelien. Uiterst billijke prijzen
O.a. Elegant Trois pièces vanaf f 52.50
 OOK MODERNISEEREN

De Tentoonstelling te Parijs in 1925.

De heer E. Helderling, voorzitter van de centrale re-
 geeringscommissie voor de Internationale Tentoonstel-
 ling „des Arts décoratifs”, welke van 1 Mei tot October
 van het volgend jaar te Parijs zal worden gehouden,
 heeft Zaterdag j.l. de leden der verschillende commissies
 voor de tentoonstelling en de vertegenwoordigers
 der pers aan een noemmaal vereenigd, waarbij ook aan-
 zat Mr. Duparc, chef van de afdeling Kunsten en
 Wetenschappen van het Ministerie van O. K. en W.

In den loop van dit noemmaal heeft de heer Helderling
 eene uiteenzetting gegeven van de beginselen, welke
 de commissie zullen leiden, met de bedoeling ook, zoo-
 als hij het uitdrukte, dat misverstanden naar buiten er
 door voorkomen zullen worden.

In het verslag daarover, dat het Alg. Handelsblad
 van 8 dezer gaf, wordt met geen enkel woord omtrent
 de vertegenwoordiging van de Ned.-Indische sierkunst
 op die tentoonstelling gerept.

In het verslag van de N. R. Ct., avondblad B, van
 denzelfden dag lezen wij de volgende zinsnede uit de
 rede van den heer Helderling:

„Mocht het mogelijk blijken, een uitgezochte in-
 zending van levende Indische kunst, van vele
 zijden, zowel van Fransche als Nederlandsche,
 begeerd, te verwezenlijken, waarvoor nieuw geld
 noodig is, dan zou allicht een afzonderlijke rege-
 ling te treffen zijn.”

Zou dit wijzen op maatregelen, welke alsnog geno-
 men zullen worden, om Ned.-Indië er in te betrekken?

De tijd dringt.

Van Week tot Week.

2—8 SEPTEMBER.

Briefzendingen. Het verbod tot verzending in brief-
 zendingen naar Ned. Oost-Indië van gouden en
 zilveren voorwerpen, edelgesteenten, juweelen en
 andere kostbaarheden is opgeheven.

Dr. C. P. Gunning, rector van het Amsterdamsch Ly-
 ceum, zal zich 5 November a.s. voor ongeveer vier
 maanden naar Ned.-Indië begeven. Hij zal te Me-
 dan als adviseur optreden voor een aldaar op te
 richten middelbare school, terwijl hij voorts eenige
 lezingen op paedagogisch gebied te Batavia hooft
 te houden.

Dr. Gunning zal zijn reis tevens aan studie-
 doeleinden dienstbaar maken. (Tel.)

De Sallan van Boeton †. Tengevolge van het onvoor-
 zichtig omgaan met een geladen revolver heeft de
 Sultan van Boeton een districtshoofd doodgeschoten,
 waarna hij zelfmoord pleegde. (Aneta, 2 Sept.)

(Volgens den Reg. Almanak 1924 heeft Boeton
 (de nieuwe spelling geeft aan Boetoeng) geen sul-
 tan, doch een „bestuurder”, Afioe geheeten, die
 den 26 Aug. 1922 werd aangesteld).

Priester-jubilea. De zilveren priesterjubilea van de pas-
 toors Sondaal en van Beckhoven te Bandoeng,
 respectievelijk oprichter van het St. Carolus zie-
 kenhuis en geestelijk adviseur van St. Ignatius, de
 R.K. Militairen-Vereeniging, is feestelijk herdacht.
 (Aneta, 2 Sept.)

De nood der Zending. Men verzoekt ons mede te deel-
 en, dat de financiële zorgen van de in het Zen-
 dingsbureau te Oegstgeest samenwerkende Zes
 Zendingen-Corporaties met den dag grooter wor-
 den. Tot 1 Sept. bleven de ontvangsten f 250.000
 beneden de raming voor dit jaar.

P. A. van Berlo †. In den ouderdom van 81 jaar is, den
 3en dezer, te 's-Gravenhage overleden de gep.
 majoor-titulair van het O.-I. leger, P. A. van Berlo.

Conferentie politieke toestand. Een conferentie ten
 paleize is gehouden onder voorzitterschap van
 den landvoogd en bijgewoond door den algeme-
 nen secretaris, den procureur-generaal, den Re-
 geeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken, den
 directeur van het Binnenlandsch Bestuur, den chef
 van de politieke recherche en door verschillende
 residenten. De algeheele politieke toestand werd
 besproken.

De resident van Semarang, de heer Van Gigh,
 is tijdens de conferentie plotseling ernstig onge-
 steld geworden. Een geneesheer adviseerde tot zijn
 verpleging ten paleize. (Aneta, 3 Sept.)

Een Aneta-telegr. van 5 Sept. meldt nader: De
 toestand van resident Van Gigh gaat beter, maar
 hij is nog niet buiten gevaar. Wanneer hij hersteld

is, zal hij zijn functies niet hervatten, maar
 verlof naar Europa gaan.

Wetenschappelijke onderzoekingen. De Regeering
 de bij de residenten van Banjoemas, Djoe-
 en Madioen in doctor H. U. A. Schild, be-
 woon hoogleraar te Berlijn in de anatome-
 anthropologie. De professor verricht de ver-
 week schedelmelingen op dwangarbeiders van
 sa Kembangan en doet filmopnamen te Djoe-
 bezoekt in de eerste helft van September
 de bekende vindplaats van prae-historische
 derresten. (Aneta, 3 Sept.)

Geneesheeren in Ned.-Indië. Het aantal Euro-
 genesheeren in Indië bedraagt 414, er zijn
 naast 220 Indische artsen, totaal 634; dat is
 ter op 80.000 inwoners.

Radiumhoudend erts. De afwikkeling van een
 doeng gesloten overeenkomst geeft den ind-
 het Mijnwezen het radiumhoudend erts op
 voorshands van weinig beteekenis acht.
 4 Sept.)

Tegen het minimum-loon. Soerjopranoto uit Dj-
 Ismail uit Medan zullen begin Januari naar
 derland vertrekken, om de belangen van
 opiumregiebonden op Java en te Medan,
 Persarikatan, van de vakbonden enz. te be-
 bij Kamerleden en de Hooge Regeering,
 zakelijk met het doel het minimumloon
 strijden. Soerjopranoto keert naar Indië
 Ismail vestigt vermoedelijk in Holland een
 van de Persarikatan. (Aneta, 4 Sept.)

Opiumregie. Uit het jaarverslag van de opium-
 blijkt, dat het debiet verminderde met 13.8
 bruto-opbrengst met 14.98 procent in vergel-
 met 1922. Als hoofdoorzaak van deze ver-
 ring wordt de malaise genoemd, naast de
 nemenden sluikhandel. De bruto-opbrengst
 op Java f 21.223.301, op de buitengebied
 f 17.443.446, tegen resp. f 24.417.696 en f 17.443.446
 in 1922.

Wisseling Assistent-residenten. De ass.-resident
 haus, die ter beschikking gesteld was van
 rector van het B.B., is belast met werkzaam-
 aan het Departement van Binnenlandsch Bestuur.
 De heer E. H. de Nijis Bik, waarnemend
 dent in de afdeling Flores, zal hem opvolgen
 Borneo. (Aneta, 5 Sept.)

Stormweer op St. Martin, St. Eustatius en Saba.
 Departement van Koloniën zijn van den
 mend-Gouverneur van Curaçao de volgende
 dezer verzonden telegrammen ontvangen:

Van 27 tot 30 St. Martin stormweer, zwaar
 gens, kanaal doorgebroken, zoutpannen
 stroomd, wegen zwaar beschadigd. Van E-
 en Saba nog niets bekend.

Storm Saba en Eustatius heviger, veel
 aangericht. Menigeen dakloos.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Communistische gevaar.

In de N. Soer. Crt. (30 Juli), het Bat. Nwsbl. (30
 en de Deli Crt. (8 Aug.) wordt gewezen op den
 verwarder wordenden toestand in China en de
 welke het verdrag met Rusland dientengevolge
 communisten biedt. De schrijver ziet hierin een
 voor het geheele Oosten, ook voor Ned.-Indië.
 De naburige ligging, de uitstekende communica-
 delen, de onvoldoende controle, welke het
 maakt, dat vooraanstaande Inlandsche communisten
 land verlaten, zonder dat men in bevoegde kringen
 waarheen zij zich begeven, en weer naar believen
 terugkeeren, zijn alle factoren, welke het overslaan
 het Chineesche communistisch gevaar naar deze
 vergemakkelijken.

Reeds blijkt meer en meer op de communistische
 gaderingen hier dat met de partijgenooten in
 voortdurend voeling wordt gehouden; het streven,
 den laatsten tijd op deze bijeenkomsten aan den
 wordt gelegd, namelijk om de Chineezzen in de Inlandsche
 volksbeweging te betrekken, is in werkelijkheid den
 lander niet sympathiek. Ook den Inlandschen commu-
 niet! Hetgeen bleek op het P. K. I.-congres, toen
 een uiteenzetting van een der leiders betreffende

MEDISCHE BEHANDELING

met ademgymnastiek tegen RHEUMATIEK en
 ZENUWLIDEN. Issisch. Correcte algeheele be-
 handeling. :: Spreekuren van 11—5 uur.

ORANJEPLEIN 107, B. SEEHOFF

BESCHIKBAAR.

SPIUISTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

Gedurende Augustus

Buitengewoon lage prijzen in MANTELS en JAPONNEN

Crêpe de Chine Japonnen in alle kleuren f16.75

werking, uit de vergadering duidelijk haar ont-
 met toenemend succes bij de Chineezzen het denk-
 samenwerking op politiek gebied wordt gepro-
 is gevolg van den daartoe uitgeoefenden drang.
 deze samenwerking, welke in wezen gericht is
 den Westerling, beoogt, is duidelijk. Men wil liefst
 geweldadigen weg de huidige maatschappelijke
 en plaats maken voor den communistischen chaos.
 is het gadeslaan der beweging met een waak-
 og zooals thans geschiedt, niet meer voldoende.
 het *Cr.*, beoogt de wenschelijkheid, dat de Re-
 zich deze wenk ter harte zal nemen:
 zijn er van overtuigd, dat het kwaad van het
 same langzaam maar zeker voortwoekert, vooral
 Oosten van den archipel, in het bijzonder op Ter-
 maar ook op andere eilanden van de residentie
 na. Het lijdt voor ons geen twijfel, naar heigene
 ervan uit betrouwbare bronnen hebben gehoord
 hetgeen we daarvan telkens in de korte ver-
 vermeld zien, dat het daar eerlang tot een of
 uitbarsting zal komen. In plaats van de bevol-
 te sporen tot arbeid en daardoor haar positie
 eren, leggen de communistische leiders, — op
 slachtoffers en instrumenten in anderer han-
 zich op toe de bevolking ontevreden te maken
 te positie en zelfs, indien zij zich van rechtstreek-
 ruiling onthielden, dan nog zou de bevolking uit
 na het gehoorde, eenmaal tot verzet moeten
 Als het zoo ver gekomen is, dan is Leiden in
 leggen natuurlijk eenvoudigen, die de zaak
 hen kunnen overzien, het loodje, en de leiders
 zich wel schuil weten te houden en zich weten te
 aan de verantwoordelijkheid, met het be-
 hoekan saja". De vader, die ziet dat zijn kinderen
 loopen zich de handen te branden, die wacht
 het zoo laat is, maar die verbiedt zijn kinderen
 krachtig bij het vuur te komen, dat hij boven-
 vezel mogelijk met een hekwerk omgeeft. De
 Regeering, die zich de liefdevolle en rechtvaardige
 der Inlandsche bevolking mag rekenen, heeft
 ere plicht en taak. Juist tegenover die bevolking,
 ing het slachtoffer zal worden.

Raden Tjokroaminoto behandelde de actie en het
 programma van den S. I. Zijn auditorium hing hem
 aan de lippen. Ten slotte was het mystieke taal, door
 ieder van zijn toehoorders naar diens gevoelen begrepen
 — een taal, waarmede hij zich vroeger zoo'n aanhang
 wist te verwerven en dien hij thans tracht te herwinnen.
 De massa luistert gretig naar zijn woorden, met sonoren
 klank uitgesproken, zooals alleen een *dalang* vermag.

Mas Alimin, sedert tot het communisme overgegaan,
 en andere communisten namen deel aan het debat, waar-
 na nog o.a. het woord werd gevoerd door *hadji Fach-*
roedin, ondervoorzitter der vereniging „Moehammad-
 ijah", lid van den S. I., een populaire figuur, onder zijn
 landgenooten algemeen bemind en geacht om zijn lief-
 dadigheid.

De vergadering werd geschorst en 's avonds om 8 uur
 heropend met een rede van *raden mas Soerjopranoto*,
 die bekend maakte, dat aan den Centralen S. I. in over-
 weging zou worden gegeven om de communisten voortaan
 van de S. I.-vergaderingen te weren en leden van den
 S. I. te verbieden vergaderingen van den P. K. I. bij te
 wonen.

De geschenken van H. M. de Koningin.

Den 30sten Juli — zoo meldt de *Loc.* — heeft de as-
 sistent-resident te Solo, de heer Van Gulik, namens den
 resident, die door ziekte verhinderd was, zich met ge-
 volg naar den kraton begeven, teneinde den Soesoehoenan
 het geschenk van H. M. de Koningin, t.w. een kromme
 Turksche sabel met gouden gevest en gouden scheidde, te
 overhandigen. De Soenan, die de sabel onmiddellijk om-
 gespte, bracht dank uit aan H. M. de Koningin.

Daarna begaf de dienstdoende resident zich naar de
 astana van den Mangkoenegar, waar hij het geschenk,
 n.l. een portret van de Koningin in zilveren lijst, aan-
 bood, waarvoor de pangeran *adipati* dankte.

„Eén Land, één Korps."

De *Locomotief* (26 Juni) en de *Sumatra Post* (3 Juli)
 uitten indertijd de wenschelijkheid van de samensmel-
 ting tot één korps van alle ambtenaren van het B. B.
 Naar aanleiding van deze artikelen deelt een controleur
 B. B. in Benkoelen aan de *Locomotief* (29 Juli) mede,
 dat de feitelijke instelling van het Vereenigd Korps van
 ambtenaren B. B. plaats vond bij *Sibl.* 1917 no. 753. Hier-
 bij werd het besluit op de Indische Bestuursopleiding
 van *Sibl.* 1907 no. 230 gewijzigd in dien geest, dat overal
 waar vroeger gesproken werd van „voorloopige bestem-
 ming voor Java en Madoera of de Buitenbehoortingen"
 daarvoor de taalopdracht (Javaansch of Maleisch) in de
 plaats trad, terwijl art. 20 lid 4 kwam te luiden:

„De opdracht tot het afleggen van examen in een
 bepaalde taal, houdt geen beslissing in, omtrent eene
 indeeling bij het bestuur op Java en Madoera, terwijl
 overplaatsing van Java en Madoera naar de Buiten-
 bezittingen en omgekeerd, ook na de aanvankelijke
 plaatsing steeds mogelijk blijft".

Wanneer men den gemiddelden diensttijd van contro-
 leur, ass.-resident en resident stelt op resp. 13, 9 en 4
 jaar, zal dus na verloop van pl.m. 26 jaar of omstreeks
 1943 de fusie geheel zijn voltrokken.

Winststaandeelkassen. De openlegging van Krawang.

Mr. Talma vertoefte te Balavia voor het voeren van
 zekere besprekingen inzake de *winststaandeelkassen*. In
 den Volksraad is deze kwestie omstandig besproken.
 Hoewel uit voorafgaande mededeelingen scheen te mogen
 worden afgeleid, dat de zaak nog in het stadium der
 overweging verkeerde, trof plotseling de mededeeling:
 dat aan het verleenen van nieuwe concessies de voor-
 waarde der *winststaandeelkassen* zou worden gekoppeld.
 Volgens den heer *Zentgraaff* (*Soer. Hbl.* 29 Juli) heeft
 het persoonlijke element zich hier zeer krachtig doen
 gelden. Het is geen geheim, dat men in hogere ambte-
 lijke kringen volstrekt niet dweept met deze *winststa-*
deelkassen en wel bereid is ze als voorwaarde te doen
 vervallen. Maar... de instelling van *winststaandeelkas-*
sen is een persoonlijk verlangen van den gouverneur-
 generaal. Men herinnert zich, hoe hij hiermee als het
 ware debuteerde en de heer Fock blijkt zeer vasthoudend
 te zijn.

Vooral de uitspraak der practijk zal hier van groote
 beteekenis zijn. Indien zich — aldus Z. — na al het-
 geen over deze kwestie is gezegd, gegadigden aanmelden
 voor een concessie met een *winststaandeelkas* als voor-
 waarde, dan levert dit weliswaar nog geen bewijs, doch
 wel eenige aanwijzing althans voor de mogelijkheid der
 invoering van den maatregel. Het staat dan in elk geval
 vast, dat er kapitaal is, bereid tot een proef. Veel ster-
 ker zal het effect der andere mogelijkheid zijn: indien
 zich niemand voor een concessie op de omschreven voor-
 waarden aanmeldt. Dit zou het duidelijkst demonstreeren,
 dat de grootindustrie haar inderdaad onaanvaardbaar
 acht.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 20,045,032.-
 Buitengewone Reserve 22,660,500.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten Incasseeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

HET UITGEBREIDSTE

KOOKBOEK

GEB. IN LINNEN STEMPELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

BESCHIKBAAR

BRIEVENBUS-PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclame drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS-HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers

RENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BEELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting ::

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
 DRUGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

N.V. ENGELS' Wijnhandel
 5UEZKADE 48 WEIMARSTRAAT 11
 TELEFOON 32649

Wijnen - Bier - Limonade
Gedistilleerd

Vraagt Prijscurant. Thuisbezorging zonder prijsverh.

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

ONZE "PHOENIX" MATRASSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
 NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
 TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-M'
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a TELEPHOON
 DEN HAAG 14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
 brandstoffen, tegen billijken prijs en
 gegarandeerde maat bel dan op 14427.

DE
"ADI POESTAKA"
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL
 Laan van Meerdervoort 60 's-Gravenhage
 levert

ALLE WERKEN
OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
 Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
 voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
 Moderne Europeesche Talen

VRAAGT SCHOLTEN'S
ZELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
 FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
 BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

Het Bat. Nwsbl. (5 Aug.) citeert uit de officieele stukken betreffende de invoering van de suikercultuur in het Krawangsche, dat de H. V. A. zich terugtrok, omdat zij niet wenschte bij te dragen in de kosten voor de verbetering van de irrigatie. De Pamanoekan en Tjiasemlanden reflecteeren naar de suikerconcessies in het Krawangsche; dit concern heeft zich van den aanvang af bereid getoond mede te werken aan de uitvoering van de mogelijkheid om, grenzend aan haar eigen gebied — namelijk op de concessie Soekamandi —, te beginnen met het bedrijven van de suikerrietcultuur en bood de volle kosten der doortrekking van de Oostertak aan, benevens een aandeel in het geheele Tjitaroem werk. De vlakke van Krawang biedt plaats voor drie suikerfabrieken met arealen van 3000 en 3500 bahoes. De bijdrage der fabrieken in den aanleg van bevoeiingswerken is gesteld op 1300 per bahoe. Het Gouvernement besteedde reeds f 3.3 miljoen aan de prise d'eau, het hoofdkanaal, de Ooster- en Westertak; deze zijn gedeeltelijk voltooid; de bevoeiing kan over anderhalf jaar beginnen. De totale kosten van het bevoeiingsplan bedragen f 20 miljoen, van de detailbevoeiing f 13 miljoen. Gedagden zijn voorts Amerikaansch kapitaal en de Factorij der Nederlandsche Handelsmaatschappij; niet onwaarschijnlijk ook de Koloniale Bank. Op bovenbedoelden voet moeten drie suikerfabrieken f 2.700.000 à f 3.150.000 storten als bijdrage voor den aanleg van irrigatiewerken, in drie jaarijksche termijnen, elk van 9 ton tot f 1 miljoen, de eerste bijdrage in het begin van 1926. De Pamanoekan- en Tjiasemlanden hebben — volgens het „Bat. Nwsbl.“ — met groote energie en durf een aanvang gemaakt met de uitvoering van de plannen. Het Soekamaandiblok wordt met het doel om in de toekomst te worden beplant met suikerriet, thans geheel ontgonnen en voorloopig beplant met sisal. De voorbereidingen voor de geschiktmaking van dit groote terrein voor de suikercultuur zijn ook op ander gebied reeds merkbaar. Met het doel om de noodige werkkrachten te trekken, worden talloze model-arbeiderswoningen — met tegelbevoeiing, electrisch licht en water! — opgezet, terwijl de aanleg van railbanen eveneens in voorbereiding is. Hieruit blijkt tevens, dat dit concern wel degelijk een deel van de winsten in Indië gemaakt, wenscht te spendeeren ten nutte van de bevolking en in het belang van de economische ontwikkeling van de streek, waarin zijn belangensteer zich uitstrekt.

Ondankbaar Holland.

De Sumatra Post (8 Aug.) somt de belastingen op, die kapitaalcrachtige repatrieerenden, „de menschen die de kurk vasthouden, waarop Nederland drijft“, aan den Nederlandschen fiscus moeten betalen. Het wordt tijd — zoo waarschuwt het blad — dat men in Nederland deze absurditeit gaat inzien en dat men, op welke wijze dan ook, een afzonderlijke regeling treft voor hen die uit Indië — of in het algemeen uit het buitenland — terugkeeren en zich in Nederland willen vestigen. Het zou anders wel eens kunnen gebeuren dat de Nederlanders, die zich in Indië of elders eenigermate onafhankelijk hebben gemaakt, een billijker „home“ gaan uitzoeken, waar zij zich niet behoeven te bekrimpen.

De opening van den Schouwburg te Solo.

De Loc. (1 Aug.) bericht dat te Solo, tegenover de Astana van den Mangkoenegaran, de nieuwe schouwburg Mandoroso voor Javaansche tooneelkunst geopend is in tegenwoordigheid van eenige honderden genoodigden, o.w. autoriteiten met hunne dames, de Prang Wedono en echtgenote, Solosche en Jogjasche prinses, leden van theosofische vereenigingen van Solo en elders. De heer Röncker, die den mooien schouwburg, welks bouw een kapitaal van f 165.000 heeft gekost, exploiteert, hield de openingstoetspraak, waarin hij meedeelde dat de verheffing van de Javaansche tooneelkunst wordt beoogd. Van October af hoort hij vier maal per week ook bioscoopfilms te geven, zoo gekozen, dat ze tot de moreele verheffing van het volk zullen bijdragen.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

„Een en ander over de zwavel in Ned.-Indië.“

I.
 Behalve voor het maken van buskruit en enkele andere preparaten, wordt de zwavel het meest gebruikt in de Indische suikerfabrieken. Volgens de mededeelingen, voorkomende in de „Periniagan“ van 3 Maart 1924, bedraagt de benodigde hoeveelheid zwavel voor Ned.-Indië, sedert de laatste jaren, 5000 ton per jaar, waarvan het grootste gedeelte uit Japan wordt betrokken. In Ned.-Indië zijn vele plaatsen, die zwavelrijk kunnen worden genoemd en die, als zij op eenigszins groo-

„Hollandia“ Drogisterij
 2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
 bij het Stadhoudersplein
Voor Duinoord 't geschiktste adres
 voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Spécialiteits-geneesmiddelen, enz.

te schaal behoorlijk worden geëxploiteerd, de ingeschaalde hoeveelheid Japansche zwavel in belangrijke mate zoude kunnen verminderen. Op Java zouden o.m. daarvoor in aanmerking komen:
 a. het Papandajan-gebergte;
 b. het Ardjoena-gebergte, waarvan de top zelfs welberg wordt genoemd;
 c. het Tangkoeban Prahoe-gebergte;
 d. het Idjen-gebergte.
 Op Sumatra:
 a. de piek van Korintjie;
 b. de berg Sorieg-Berapi;
 c. het Talanggebergte.
 Op Flores:
 het Ija-gebergte.
 en in de residentie Amboina het eiland Dammerong. Hoewel de zwavel aan de kraterranden gemaakt zou kunnen worden verzameld en een handelsproduct zou kunnen zijn, zoo wordt daarvan door den berg toevoerder partij getrokken, in de eerste plaats om de kosten van vervoer in Indië vrij hoog zijn en in de tweede plaats, omdat men niet kan mededingen met den buitenlandschen zwavel, die gezuiverd en goedkoper is.

Tijdens de Oost-Indische Compagnie was de toestand anders. Deze gebruikte de Indische zwavel van de berg in Pasoeroean en Banjoewangi, ten behoeve van de buskruitfabrieken te Batavia en Semarang. In het jaar 1602 kon men reeds gezuiverde zwavel aan de Oost-Indische Compagnie te Makassar verkopen, die daarvan eene soort belasting hief van ongeveer 300 picol. Tijdens den Padri-oorlog op de Westkust van Sumatra vervaardigde de Inlandsche bevolking buskruit van den berg Sorieg Berapi afkomstige zwavel. In het jaar 1830 haalden de Bimaneezen zwavel van den berg Tjollo. In de Preanger-Regentschappen benut de bevolking de zwavel, afkomstig van de bergen Papandajan en Ardjoena, voor eigen gebruik. De zwavel van den zwavelberg in het Pasaroecoan levert een loongevend product, dat naar de districten Pandakan en Porong wordt gebracht en aldaar aan de Chineesche handelaren wordt verkocht tegen f 3.— per picol. In de „Indische Post“ van 12 Januari 1924 wordt een artikel opgenomen waarin men, in verband met de spoorwegaanleg tusschen Tjwidje-Bandoeng via Pandakan, hoopt, dat van de op den berg Patoeha afkomende zwavel partij zal worden getrokken. De afstand van de plaats Kawah Poeti, waar die zwavel aanwezig is, tot aan het station Tjwidje is slechts 10 Kilometer.

Het Departement van Gouvernementsbedrijven Ned.-Indië heeft thans in het openbaar een oproep gericht tot hen, die bereid zouden zijn tot ontginning van die terreinen, waar voldoende hoeveelheid zwavel voor exploitatie wordt gevonden. De berg Patoeha, welke ten zuid-westen van de plaats Bandoeng is gelegen, heeft eene hoogte van 2429 M. en is niet moeilijk te bestijgen. Per auto kan men komen tot aan de ondergrondse Tjibodas en daarna te voet in 2 uur tijds de zwavelhoudende terreinen bereiken. De Kawa Poeti is niet ver van den top van den berg en ligt op eene hoogte van 2180 M., terwijl de oppervlakte van dat terrein ongeveer 2 H.A. bedraagt. Het in het meer of in de put aanwezige water is troebel door de zwavel en heeft de kleur van rijstwater. De randen van het meer of de put zijn zóódanig bevestigd, dat voorzichtigheid is geboden. Men zou er spoedig tot aan de knieën inzakken. Hooge bergen omringen dit meer of deze put, van de diepte ongeveer 5 M. bedraagt. De temperatuur van het water is 20° Celsius. Het terrein leent zich niet voor waterafvoer. (Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Chineesche Politiek.

I.
 In het Koloniaal Weekblad van 15 Mei 1924, no. 1, werd in deze Rubriek in het gegeven overzicht van het afgelopen Chineesche jaar 2474 niet alleen gezegd dat de militaire Partij in China naar de hooger functies bleef grabbelen doch ook dat de regeling

HET ZUID - DEN HAAG
 Groenmarkt 37 Telefoon 12512

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

DEN HAAG

PERMANENT WAVING

uitgevoerd door den Specialist OTTO
TARRE met zijn nieuwste toestel
„LANOIL” met olie

Het Instituut voor blijvende haargolwing
Prinsestraat 4a Tel. 1986

heffen van douanerechten te Canton op het zout, tot zeer ernstige verwickelingen met de Europese Mogendheden aanleiding had gegeven. Tot op zekere hoogte kan men hetgeen voorkomt in „Sinar Sumatra” van 5 Maart 1924 als eene aanleiding op die mededeelingen beschouwen en wordt hierin toegelicht de reden waarom o.m. die Militaire partij de voorhoede vormt van den tegenstand, welke tegen den tegenwoordigen President der Chineseesche Republiek is gericht. De brief tegen President Tsao Kun zou n.l. zijn, dat hij, bij gelegenheid van zijne verkiezing tot Hoofd van den Staat, met geld, de leden van het Chineseesche Parlement voor zich had weten te winnen. Met het feit dat hij, krachtens het geld, het hoogste bedrag in den lande uitoefent, kunnen de voornaamste leden van de militaire partij geen genoegen nemen en hun tegenstand derhalve verklaarbaar. De Partij streeft er dan ook naar om den President laten vallen. Nu is diens taak, vooral als hij niet tot de Staatsleden van eersten rang behoort, eene nimmer moeilijke. Niet alleen dat hij aanknopingspunten met de hoofden van de partijen moet vinden om langs minnelijken weg de bestaande binnenlandsche tegenstellingen op te lossen, doch ook heeft hij op het terrein der buitenlandsche politiek b.v. te voldoen aan de Fransche eischen van betaling van schulden in gouden francs. Of de militaire partijhoofden dit zouden kunnen doen staat nog te bezien. In elk geval is het bereiken in de politiek van minnelijke schikkingen dikwijls moeilijk. Algemeen, en naar het schijnt ook in het Ministerieele kabinet, heeft men het oog gevestigd op Dr. Wellington Koo, thans Minister van Buitenlandsche Zaken en de staatkundige wereld een man van zekere reputatie. Zijne politieke talenten zijn o.m. gebleken tijdens de conferentie te Parijs, terwijl hij na de regeling van de Shantung-Japankwestie den lof van wijlen den Amerikaanse President Wilson in ontvangst mocht nemen. Goed bekend met de Engelsche taal, heeft hij de hulp van zijn Departement van Buitenlandsche Zaken niet alleen nodig, in tegenstelling bijv. met Graaf Ishi, als gezant van Japan, tijdens de besprekingen, maar zijne woordenboeken moest raadplegen. Hij vertrouwt, dat Dr. Wellington Koo eene goede samenwerking met het buitenland zal weten te scheppen te bewaren en is verder van meening, dat de President het beste doet zijn Minister van Buitenlandsche Zaken ook in die zaken te raadplegen, welke niet beaald tot zijn ressort behooren. De laatste uit China ontvangen berichten maken melding van het feit, dat maarschalk Wu Wei Fu, onder leiding van een Russisch generaal, verscheidene zijner troepen naar Rusland heeft gezonden, met het kennelijk doel de hulp van de Russische Regeering in te roepen aan het bewind van generaal Tsang Tso Lin, die in de maarschalk resideert, een einde te maken. De maarschalk is tot dien maatregel moeten overgaan, omdat hij uit moedeloosheid er verder tegen op te besprekingen met den generaal te voeren. Het inroepen van vreemde militaire hulp tot regering van China's binnenlandsche zaken is toch een gevaar voor China, vraagt de schrijver? Het is een taktiek van den maarschalk, die Rusland inroepen geeft op officiële wijze te neuzen in anderen land, of, om eene andere vergelijking te maken, eene wat hij uit een huis kan ontvreemden wat van den gading is. Het spreekt van zelf, zegt de schrijver, dat de maarschalk de draagwijdte van zijne daad niet heeft overzien. De Russen hebben het verzoek dankbaar aanvaard en kunnen, zonder tegenstand te ontmoeten, onder wissel van het gezag van generaal Tsang Tso Lin de maarschalk breken, China binnendringen, doch de maarschalk heeft dientengevolge een binnenlandschen toestand in het leven geroepen, die steeds aanleiding zal geven tot binnenlandsche beroeringen en zelfs tot burgeroorlog.

(Wordt vervolgd.)

Literatuur-Overzicht.

Een statistisch overzicht.

Bij de Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen het eerste stuk van het Statistisch Jaaroverzicht voor Ned.-Indië over 1922 en 1923. Deze uitgave vormde

tot dusver een deel van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek in Den Haag uitgegeven „Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden”. In de laatste jaren won echter de meening veld, dat het toch rationeeler zou zijn te achten, om deze publicatie in Indië te bewerktstellen.

Nadat door de regeering in dien zin was besloten, werd aan het Statistisch Kantoor van het Departement van Landbouw te Buitenzorg de publicatie opgedragen in overleg en samenwerking met de Commissie voor de Statistiek, welke, zooals bekend, is samengesteld uit vertegenwoordigers der verschillende departementen. Bij de bewerking heeft het beginsel voorgezet om wel naar een zekere mate van volledigheid te streven, maar daarbij het algemeen orienteerend karakter en den eisch van beknoptheid niet uit het oog te verliezen. Voor dieper gaande kennisgeving van bepaalde onderwerpen blijft raadpleging noodig van de speciale uitgaven van statistischen aard der verschillende Gouvernements diensten.

Het Nederlandsche Kantoor eindigde zijn uitgave met de gegevens over 1921. In aansluiting daarmee opent de Indische uitgave met de jaren 1922 en 1923. Het is het streven, om de Jaarcijfers in het voorjaar te doen verschijnen. Bij deze eerste uitgave echter kon dat doel niet bereikt worden. Spoedshalve werd nu een eerste stuk gepubliceerd, terwijl het vervolg in de verderen loop van het jaar zal verschijnen.

Het thans verschenen deel bevat 9 hoofdstukken: Grondgebied, Meteorologie, Bevolking, Physieke toestand daarvan, Intellectuele toestand, Eerediensten, Economische en Sociale toestand, Volksnijverheid en Scheepvaart. In het tweede stuk zullen volgen: Handel, Prijzen, Munt- en Bankwezen, Verkeerswezen, Staatsbestuur en Financiën.

Indische zeevisschen.

In een keurige uitgave is bij de firma G. Kolff en Co. te Weltevreden verschenen een gids voor het aquarium van het laboratorium voor het onderzoek der zee op den Pasar Ikan te Batavia. Het boekje bevat een twintigtal afbeeldingen in driekleurendruk naar waterverfteekeningen van den teekenaar van het laboratorium Raden Mas Soedarsono.

Er zijn bijschriften aan toegevoegd in het Hollandsch en Maleisch door dr. A. C. Deisman, directeur van het laboratorium.

Volksraadjaarboekje.

De tweede jaargang van het Volksraadjaarboekje, dat zijn bruikbaarheid bewezen heeft, is verschenen bij Kolff en Co. te Weltevreden. Het is iets geringer van omvang dan de eerste jaargang; het Regeeringsreglement en de Grondwet zijn n.l. weggelaten, overigens is inhoud en indeeling vrijwel hetzelfde gebleven en men vindt er weer portretten in van Volksraadsleden.

Bij het doorbladeren hebben we (d.w.z. de Deli-Cour.) aan de hand der korte biografische aantekeningen omtrent de leden eerst nagegaan hoeveel er in Europa zijn geboren. Hun aantal bedraagt 15 van de 49 leden van den Raad, den voorzitter inbegrepen. Het zijn de heeren Aay, ten Berge, Delprat, Fruin, Kerckamp, Kiës, van Lonkhuizen, Roep, Schmutzer, Schneider, Schumann, Stokvis, Taima, van der Weyden, Wiessing, allen uit Holland, met uitzondering van den heer Schmutzer, die uit Weenen komt.

Het aantal verkozen en benoemde Europeanen en Vreemde Oosterlingen is resp. 12 en 17 (de voorzitter inbegrepen). Hierbij is een benoemde Vreemde Oosterling, met Europeanen vrijgesteld, terwijl tot de verkozen en benoemde Europeanen resp. een en twee gelijkgestelde Inlanders behooren. Na aftrek van dezen behoudt men dus 25 Europeanen, van wie 15 in Europa geboren zijn en 10 in Indië. Van de 49 leden van den Volksraad zijn dus 34 in Indië geboren.

Oudheidkundig Verslag.

Als uitgave van het Kon. Bat. Gen. v. K. en W. is verschenen het verslag van den Oudheidkundigen Dienst in Ned.-Indië over het 3e—4e kwartaal 1923.

Behalve een overzicht van de in genoemd tijdvak verrichte werkzaamheden, als herstellingen aan Hindoe-monumenten, nieuwe opnamen enz., bevat het verslag een aantal bijlagen, waarin verschillende onderwerpen behandeld worden, waarvan sommige met interessante illustraties. Deze bijlagen zijn getiteld: Gedateerde inscripties van Ned.-Indië (vierde aanvulling), door Dr. Martha A. Muusses. — De beelden te Prambanan, door Dr. M. A. Muusses. — Oudheden in particulier bezit, door Dr. F. D. K. Bosch. I. Het Sriwedari-Museum te Solo. — Drie Oost-Javaansche poortjes, door B. de Haan. — Oudheidkundige aantekeningen, door P. V. van Stein Callenfels. — Verbeteringen en aanvullingen op den inventaris der Hindoe-oudheden (Rapport 1923)

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling
van Werken van verschillende bekende Meesters
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.

J. v. Rossum, P. de Regt, E. Moll, L. Bron, A. J. v. 't Hoff, G. Munthe, W. Rip, B. Vieggers, E. Ydema, B. Brouwer, W. Witjens, C. Koppenol, Suze de Lint.
Opening WOENSDAG 3 SEPTEMBER 1924,
in de KUNSTZAAL ZEESTRAT 65a
naast Panorama Mesdag
Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**

Prima Stoffen. Billijke prijzen.

Heeren Costumes v.f. 1 60.- Dames Costumes v.f. 170.-

Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN. FLUWEELEN. KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de

Handelsvennootschap

1/2 C. BOSMAN & CO.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurreerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:

2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)

TELEFOON 16801 en 32570.

BESCHIKBAAR.

RECOURT'S Strijkijrichting

WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG

is het adres voor behandeling van fijne goederen als BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES enz.

Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

RESTAURANT „HOEK” is goed en blijft goed

WILHELMINASTRAAT 44 - DEN HAAG

DINER à 85 ct. Soep, Vleesch, Groenten, Aardappelen, Pudding of Compôte

Maison H. SIMONS

Mantel- en Costuum-Magazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN”
NOORDEINDE 17a

*Uitsluitend betere
Dames-Confectie*

STEEDS HET NIEUWSTE
BEKENDE SOLIDE GENRES
BILLIJKE PRIJZEN

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij „HOUTRUST”

Obrechtstraat 628 Tel. 34719

Levert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch versch
geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
Thuisbezorging zonder prijsverhoging

Aanbevelend, F. Ph. SATONY
DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

BESCHIKBAAR.

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 13902

BESCHIKBAAR.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan-
getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank
onnodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ab. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. 50248

Gevestigd als

Tandarts

te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven.
Röntgen opnamen bij
behandeling vrij.

Spreekuur 10-12, 2-4
Tel. 70897
Lijn 3, 4, 7, 13

voor de districten Malang, Penanggoenan en Ngantang
van de afd. Malang, res. Pasoeroean, door E. W. Mauren-
brecher. — Het kasteel Belgica te Banda-Neira, door
V. I. van de Wall.

Waar blijft de Oudheidkundige Dienst?

Naar aanleiding van een bericht in een der Ind. dag-
bladen getiteld „Vandalisme”, betreffende de afbraak
van een fort z.g.n. uit den Portugeeschen tijd op Noesa
Kembangan in de kampong Karang-Tengah. eindigend
met den uitroep: „Waar blijft de Oudheidkundige Dienst”,
merkt het hoofd van dien dienst, Dr. F. D. K. Bosch, in
bovengenoemd verslag op „dat het fort geenszins van
Portugeeschen oorsprong is, zooals maar dadelijk door
Inlanders pleegt te worden gezegd van bouwwerken die
oud zijn of het schijnen te zijn. Het was een kustbatterij,
die tot stand kwam tusschen de jaren 1846 en 1853, in
den tijd toen Tjilatjap als oorlogshaven betekenissen kreeg.
Het bolwerkje, dat niet alleen geheel en al ontbloomt is
van oudheidkundige, maar ook van historische waarde,
daar het nimmer een rol in 's Lands geschiedenis heeft
gespeeld, was in 1882 reeds verlaten en werd in 1892 als
versterking vervallen verklaard.

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud van het Sept.-Nr. Prof. D. G. Stibbe, door het
Bestuur. — Het huwelijksrecht in Posso en zijn ont-
wikkeling door Dr. A. C. Kruyt. — In Zuid-Celebes
tusschen 1890—1900, door L. Tip. — Herinneringen aan
de grensmeting voor Timor, door H. J. Grijzen. — Eenige
bizonderheden over pandelingschap en slavernij bij de
Pasemahers, door W. Hoven. — Balische splinters, door
H. T. Damsté. — Kroniek (J. B. van Heutsz. — Oplei-
ding voor den Indischen bestuursdienst. — Inlandsche
gemeenteordonnanties. — Atjéh. — De begroting in den
Volksraad. — Prof. D. G. Stibbe en de bestuurshervor-
ming). — Vreemde koloniën. — Economisch kroniek.

Vliegen van Holland naar Indië.

In de Haagsche Post van 6 dezer een artikel van den
heer C. D. Viehoff, getiteld: Vliegen van Holland naar
Indië. Hoofdzakelijk behandelt schr. de eerste ernstige
poging in 1919 en 1920, de mislukte „Nederland-Java”-
vlucht, toen de Indische Regeering een prijs van tien-
duizend gulden uitloofde voor den Nederlandschen
vlieger die vóór 1 Sept. 1920 van Nederland naar Java
zou vliegen. Dat van het plan toen niets is gekomen, was
te wijten aan de omstandigheid dat het vliegtuig waar-
mede de vlucht zou worden ondernomen van Duitsch
fabrikaat was. Vliegen daarmede over Britsch gebied
kon de Engelsche Regeering niet toestaan; alleen voor
het geval dat de vlieger (luit. Koppen) met een toestel
van Engelsche of „geallieerde” constructie wilde vlie-
gen, kon de vergunning verleend worden. Onder deze
omstandigheden moest in Aug. '20 de Nederlandsche
Regeering de teleurstellende mededeeling doen dat zij
geen steun meer kon verlenen aan de vlucht Holland-
Java.

Natuurkundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Inhoud van dl. 84, afl. 2. Tierbilder aus den Molukken,
von Dr. Ph. F. Kopstein. — Halo's in 1923 in Ned.-Indië
waargenomen, door Dr. S. W. Visser. — Zwaartekracht-
bepaling op zee, door Dr. Ir. F. A. Vening Meinesz. —
Overblijfselen van rivierbeddingen in de Java-zee, door
W. Cornelis (met kaarten). — Vulkanische verschijnselen
en aardbevingen in den Oost-Indischen Archipel, waar-
genomen in het jaar 1923.

Vragen van den Dag.

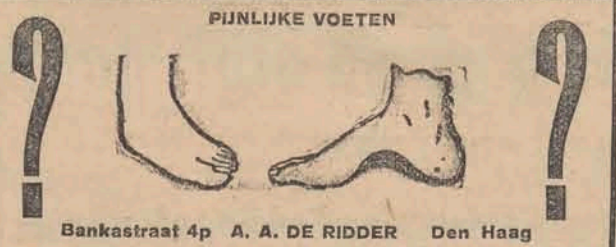
In de Sept.-afl. een bijdrage van Kees van Hoek:
Duitsche pénétration pacifique in Nederl. Nieuw-Guinea?
Het doel op zich zelf: de openlegging van een reus-
achtige, braakliggende landstreek, in het bezit van groote
natuurlijke rijkdommen, toejuichend en er geen bezwaar
in ziend dat daaraan vreemd kapitaal deelneemt, laat
schr. nogmaals zijn waarschuwend stem hooren tegen
de veel verder gaande plannen van eenige zéér invloed-
rijke onzer Oostelijke bureu. De openlegging dient te
geschieden volgens het beproefde Hollandsche koloni-
ale systeem, onder Hollandsche wetten, Hollandsche
contrôle en met volledig en krachtig Hollandsch be-
stuurtoezicht.

„Wij, en niet Deutschland zijn voor de beschaafde
wereld voor wat er in Nieuw-Guinea gebeurt verant-
woordelijk.”

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 5 (2 Aug. '24). De in-
heemsche koffiesoorten van Oeganda en haar beteekenis
voor zijn oorspronkelijke bewoners, door J. E. A. den
Doop. — Een middel tegen bloedzuigers, door S. —
Rubbervloerbedekkingen, door Ir. J. G. Fol. — Reclame

PIJNLIJKE VOETEN

Bankastraat 4p A. A. DE RIDDER Den Haag

TH. MESSINK - DEN HAAG

2e SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 3509

Kledingmakerij voor Dames, Heeren en Rijkleding

voor rubberverbruik door de Rubber Mij. „Sumatra”
Landbouwzaken in den Volksraad (vervolg). —
(vervolg). — Sprokkelingen uit de buitenlandsche
— Weekrevue.

Economisch-Statistische Berichten.

Mr. J. Gerritzen schrijft in het Nr. van 3 Sept.
Buitenlandsche inzichten betreffende de Indische
ciele en fiscale politiek. Doel is aan te toonen dat
thans geldende Indische belastingstelsel het uitheem-
kapitaal afschrikt zich in Indië te interesseeren. De
weringen van den Minister van Koloniën dat zulke
het geval zou zijn, worden weersproken door leiders
grooten buitenlandsche bedrijven. Mr. G. geeft hier
verschillende voorbeelden.

Holland Express. Indisch nummer.

Lindeman's Reisbureau te 's-Gravenhage heeft
thans ook te Weltevreden gevestigd en voor dezer
beurtenis een speciaal Indisch Nummer van zijn
„Holland Express” uitgegeven. Dit fraai uitgevoerde
illustraties verlicht Nr. wordt ingeleid door verschil-
autoriteiten en vooraanstaande personen (ook het
bestuur van Oost en West gaf blikken van belangstel-
en bevat daarna een aantal korte bijdragen, waar-
thans alleen de titels vermelden om er wellicht in
volgend Nr. op terug te komen. „Indischmannen” en
wat, door Mr. A. J. E. A. Bik. — Het Koloniaal Insti-
— Luchtverkeer in Indië, door A. Plesman. — Boe-
door E. van Beresteyn-Tromp. — Het „Tehuis voor
dische Studenten” te 's-Gravenhage. — „Persinggan-
door F. de Munnik. — Een avontuur van Prins Ardi-
Een Javaansch sprookje, bewerkt door Cadens. —
batikken en de dans op Java. — Koloniale school-
meisjes en vrouwen te 's-Gravenhage, door W. A. L.
Vrijman.

Borneo: the stealer of hearts, by O. Cook.
illustrations. (London, Hurst and Blackett).

Oostkust van Sumatra-Instituut. Kroniek 1923,
gesteld door W. H. M. Schadee, Archivaris van
Oostkust van Sumatra-Instituut. (Amsterdam, J. H.
Bussy).

Generaal J. B. van Heutsz † (met portret), door K.
(Neerlandia, Sept. '24).

De Rechtshoogeschool en de Volksraad. (De
15 Juli '24).

Kort statistisch overzicht van den exporthandel
Java in 1923, vergeleken met 1922. (In- en Ut-
3 Sept. '24).

Overzicht van den toestand van den handel gedur-
het eerste halfjaar van 1924. (Mededeelingen van
Handelsvereniging te Medan, 3 Juli '24).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chinees-
pers, 1924, No. 31. Bureau voor de Volkslectuur en
verwante aangelegenheden te Weltevreden.

Met de Retourvloot huistoe, door S. Kalf. (De
Verlofganger, 5 Sept. '24).

Tochten langs West-Borneo, door Spits. VI. In de
wouden van Paloh. (Ned. Zeewezen, 30 Aug. '24).

En Indisch wingewest (de Lampongsche districten)
opkomst, door S. Kalf. (Vragen des Tijds, Aug.-Sept.

Suriname.

„De West” van 5 Augustus schrijft:
„De jubileumzegels, die uitstekend voldeden, zijn
langs buiten gebruik gesteld en de overgebleven
raad is — met verwaarloozing van de aanzien-
financieele voordeelen die daaruit nog te trek-
waren — op uitdrukkelijk bevel van den Minister
Koloniën vernietigd.

Men is daardoor weder aangewezen op de oude
zegels van tien cent, die van zulk een slechte kwaa-
zijn, dat zij eigenlijk niet te gebruiken zijn. Waar-
men deze zegels bij het opplakken bevochtigt,
vloeien zij, zoodat men niet meer kan vaststellen
voor zegel opgeplakt is. De Post in Suriname zal
licht deze onduidelijke zegels erkennen voor fran-
ring. Men loopt echter gevaar, dat men in den vroom-
stukken, die met zulke zegels gefrankeerd zijn, als
gefrankeerd beschouwt en met dubbel port belast.
„Men heeft herhaaldelijk, maar zonder resultaat,
geklaagd over de slechte zegels van tien cent. Het

DAMES

welke hun haar een blijvende ondulatie willen geven
prefereren

JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames

FRED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 52531

Haarwassen, Manicure, Massage, Ondulation
Prima Haarwerken

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië
Heeregracht 471 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO CARACAS
180 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

Wij hebben in dit blad gevraagd of een deskundige zou kunnen inlichten waarom de Minister van Koloniën de zegels heeft doen vernietigen in plaats van ze te doen overstempelen, waaruit voor de arme kolonie niet onbelangrijke bate zou zijn voortgevloeid. De postzegelverzamelaars zouden dat zeker hebben toegevoerd. Dat bevel tot vernietigen maakt een vreemde indruk als men daar tegen over stelt dat de regering den bron van inkomsten zoekt door reclame op postzegels toe te laten.

Deze overweging is voor den gouverneur aanleiding geweest, de afkondiging van het Kon. besluit op te schorten. (Art. 43 van het regeeringsreglement geeft den gouverneur bevoegdheid, een bevolen afkondiging van een Kon. besluit op te schorten, indien „gewichtige redenen” daartoe aanleiding geven). De gouverneur is van oordeel, dat waar de voorgenomen wijziging verband houdt met de salarisherziening, die vermoedelijk eerst in den loop van het volgende jaar haar beslag zal krijgen, dit voldoende reden oplevert om de afkondiging van het Kon. besluit op te schorten. Anders zou het geval zich kunnen voordoen, dat ambtenaren voor wie dit niet bedoeld is, verplicht zouden zijn tweede klasse te reizen.

Aan „De Surinamer” van 10 Aug. ontleenen wij het volgende bericht:
„Met de eerstvolgende boot naar Holland zal een partij van ruim 30 duizend sinaasappelen worden verscheept. De vruchten zijn afkomstig van de kleinlandbouwers op Domburg en in den Saramaccapolder en van de plantages Marienbosch en de Morgenstond en worden aan het adres van de A. V. L. M. (Alg. Vruchten Import Mij.) gezonden, door wier tusschenkomst zij ter plaatse zal worden verkocht. De vruchten worden, na naar de grootte gesorteerd te zijn en in speciale soort papier te zijn ingewikkeld, in kisten, die hier vervaardigd zijn van Soemaroebahout, ingepakt. Het verpakken geschiedt op een afgerasterd gedeelte van de vischmarkt onder toezicht van den sympathieken en onvermoeiden Directeur van het proefstation, prof. G. Stahel.
Naar wij vernemen, zal er met de volgende boot een 100.000 stuks worden verscheept.
Het is waarlijk te hopen dat deze export slage.”

„De West” schrijft:
„Afzet van melasse. Verschillende suikerondernemingen in de kolonie hebben contracten afgesloten om — tegen den prijs van vijf cent per liter — melasse op groote schaal te verkoopen aan de British Molasses Co. Ltd., gevestigd te Liverpool, welke onderneming zich reeds in andere deelen van West-Indië bezig houdt met den opkoop van melasse.
Men deelt aan „De West” van 8 Augustus mede, dat binnenkort bij de Firma H. B. Heyde in druk zal verschijnen een nieuwe verzameling Odo's of Neger-Engelsche spreekwoorden met vertaling in het Hollandsch en het Duitsch en zooveel mogelijk met de daarmede overeenstemmende spreekwoorden en gezegden in het Fransch, Engelsch en Latijn.
Met ingang van 1 Augustus is het blad „Suriname” begonnen met de uitgave van een wekelijksch bijvoegsel in het Engelsch.
In de op 2 September gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haarlem is medegedeeld, dat de thans hier te laude vertoevende gouverneur van Suriname zich bereid verklaard heeft, voor de ingeschrevenen bij het Handelsregister een lezing te houden over de handelsbetrekkingen met Suriname.
Onder het hoofd: „Naar de bronnen van de Orinoco. Een nieuwe expeditie”, schrijft „De Telegraaf” van 3 September, derde avondblad:
„Tot de weinige groote geografische vraagstukken, welke nog op een oplossing wachten, staat mede vooraan het geheim van de bronnen van de Orinoco.
Alexander van Humbolt heeft reeds gewezen op het belang van dit vraagstuk, zonder het echter te kunnen oplossen. Na hem hebben verscheidene bekende ontdekkingsreizigers vruchteloos getracht den sluier van het geheim op te heffen. Robert Schomburgk (1839), Jean Chaffanjon (1865), Theodor Koch-Grünberg (1912), Hamilton Rice (1920), zij allen moesten terugkeeren als zij den drempel hadden bereikt. De oorspronkelijke Indianen-stammen van de geheimzinnige Sierra Parima, het gebergte waar de Orinoco ont-

hebben van vijf duizend gulden of meer. (Tot dusverre is de grens f 2000).
De wijziging is gegrond op de overweging, dat de traktementen der Landsdienaren een belangrijke verhooging hebben ondergaan, of eertlang zullen ondergaan.

Aan „De Surinamer” van 10 Aug. ontleenen wij het volgende bericht:
„Met de eerstvolgende boot naar Holland zal een partij van ruim 30 duizend sinaasappelen worden verscheept. De vruchten zijn afkomstig van de kleinlandbouwers op Domburg en in den Saramaccapolder en van de plantages Marienbosch en de Morgenstond en worden aan het adres van de A. V. L. M. (Alg. Vruchten Import Mij.) gezonden, door wier tusschenkomst zij ter plaatse zal worden verkocht. De vruchten worden, na naar de grootte gesorteerd te zijn en in speciale soort papier te zijn ingewikkeld, in kisten, die hier vervaardigd zijn van Soemaroebahout, ingepakt. Het verpakken geschiedt op een afgerasterd gedeelte van de vischmarkt onder toezicht van den sympathieken en onvermoeiden Directeur van het proefstation, prof. G. Stahel.
Naar wij vernemen, zal er met de volgende boot een 100.000 stuks worden verscheept.
Het is waarlijk te hopen dat deze export slage.”

„De West” schrijft:
„Afzet van melasse. Verschillende suikerondernemingen in de kolonie hebben contracten afgesloten om — tegen den prijs van vijf cent per liter — melasse op groote schaal te verkoopen aan de British Molasses Co. Ltd., gevestigd te Liverpool, welke onderneming zich reeds in andere deelen van West-Indië bezig houdt met den opkoop van melasse.
Men deelt aan „De West” van 8 Augustus mede, dat binnenkort bij de Firma H. B. Heyde in druk zal verschijnen een nieuwe verzameling Odo's of Neger-Engelsche spreekwoorden met vertaling in het Hollandsch en het Duitsch en zooveel mogelijk met de daarmede overeenstemmende spreekwoorden en gezegden in het Fransch, Engelsch en Latijn.
Met ingang van 1 Augustus is het blad „Suriname” begonnen met de uitgave van een wekelijksch bijvoegsel in het Engelsch.
In de op 2 September gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haarlem is medegedeeld, dat de thans hier te laude vertoevende gouverneur van Suriname zich bereid verklaard heeft, voor de ingeschrevenen bij het Handelsregister een lezing te houden over de handelsbetrekkingen met Suriname.
Onder het hoofd: „Naar de bronnen van de Orinoco. Een nieuwe expeditie”, schrijft „De Telegraaf” van 3 September, derde avondblad:
„Tot de weinige groote geografische vraagstukken, welke nog op een oplossing wachten, staat mede vooraan het geheim van de bronnen van de Orinoco.
Alexander van Humbolt heeft reeds gewezen op het belang van dit vraagstuk, zonder het echter te kunnen oplossen. Na hem hebben verscheidene bekende ontdekkingsreizigers vruchteloos getracht den sluier van het geheim op te heffen. Robert Schomburgk (1839), Jean Chaffanjon (1865), Theodor Koch-Grünberg (1912), Hamilton Rice (1920), zij allen moesten terugkeeren als zij den drempel hadden bereikt. De oorspronkelijke Indianen-stammen van de geheimzinnige Sierra Parima, het gebergte waar de Orinoco ont-

Men deelt aan „De West” van 8 Augustus mede, dat binnenkort bij de Firma H. B. Heyde in druk zal verschijnen een nieuwe verzameling Odo's of Neger-Engelsche spreekwoorden met vertaling in het Hollandsch en het Duitsch en zooveel mogelijk met de daarmede overeenstemmende spreekwoorden en gezegden in het Fransch, Engelsch en Latijn.
Met ingang van 1 Augustus is het blad „Suriname” begonnen met de uitgave van een wekelijksch bijvoegsel in het Engelsch.
In de op 2 September gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haarlem is medegedeeld, dat de thans hier te laude vertoevende gouverneur van Suriname zich bereid verklaard heeft, voor de ingeschrevenen bij het Handelsregister een lezing te houden over de handelsbetrekkingen met Suriname.
Onder het hoofd: „Naar de bronnen van de Orinoco. Een nieuwe expeditie”, schrijft „De Telegraaf” van 3 September, derde avondblad:
„Tot de weinige groote geografische vraagstukken, welke nog op een oplossing wachten, staat mede vooraan het geheim van de bronnen van de Orinoco.
Alexander van Humbolt heeft reeds gewezen op het belang van dit vraagstuk, zonder het echter te kunnen oplossen. Na hem hebben verscheidene bekende ontdekkingsreizigers vruchteloos getracht den sluier van het geheim op te heffen. Robert Schomburgk (1839), Jean Chaffanjon (1865), Theodor Koch-Grünberg (1912), Hamilton Rice (1920), zij allen moesten terugkeeren als zij den drempel hadden bereikt. De oorspronkelijke Indianen-stammen van de geheimzinnige Sierra Parima, het gebergte waar de Orinoco ont-

Men deelt aan „De West” van 8 Augustus mede, dat binnenkort bij de Firma H. B. Heyde in druk zal verschijnen een nieuwe verzameling Odo's of Neger-Engelsche spreekwoorden met vertaling in het Hollandsch en het Duitsch en zooveel mogelijk met de daarmede overeenstemmende spreekwoorden en gezegden in het Fransch, Engelsch en Latijn.
Met ingang van 1 Augustus is het blad „Suriname” begonnen met de uitgave van een wekelijksch bijvoegsel in het Engelsch.
In de op 2 September gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haarlem is medegedeeld, dat de thans hier te laude vertoevende gouverneur van Suriname zich bereid verklaard heeft, voor de ingeschrevenen bij het Handelsregister een lezing te houden over de handelsbetrekkingen met Suriname.
Onder het hoofd: „Naar de bronnen van de Orinoco. Een nieuwe expeditie”, schrijft „De Telegraaf” van 3 September, derde avondblad:
„Tot de weinige groote geografische vraagstukken, welke nog op een oplossing wachten, staat mede vooraan het geheim van de bronnen van de Orinoco.
Alexander van Humbolt heeft reeds gewezen op het belang van dit vraagstuk, zonder het echter te kunnen oplossen. Na hem hebben verscheidene bekende ontdekkingsreizigers vruchteloos getracht den sluier van het geheim op te heffen. Robert Schomburgk (1839), Jean Chaffanjon (1865), Theodor Koch-Grünberg (1912), Hamilton Rice (1920), zij allen moesten terugkeeren als zij den drempel hadden bereikt. De oorspronkelijke Indianen-stammen van de geheimzinnige Sierra Parima, het gebergte waar de Orinoco ont-

NIJMEGEN
Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & Co
— Fabrick en Kantoor: —
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641
— Filialen: —
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM
Reinigt en Verft alles

BAHLMANN & Co
GROOTE MARKT 13-14-15
NIJMEGEN
Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN
DAMES- en KINDER-CONFECTIE

NIJ. GOEDERENVERVOER
WILLEM v. WEZEL
V. d. Havestraat 2-4 .: Telefoon 2670 .: NIJMEGEN
VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

THEO WANDERS & Co.
Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441
NIJMEGEN
Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's
Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREEREN - VERHUREN - INRUILEN

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN
BRANDSTOFFENHANDEL
AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336
Alle soorten Brandstoffen
prima en tegen concurreerende prijzen

ANTOON PEPPERZAK
SCHOENMAGAZIJN — SHOENMAKERIJ
Broerstraat 11 - Telef. 1896
... NIJMEGEN ...

BOULANGERIE - VIENNOISE
Speciale Broodbakkerij
Firma Joh. van Gemert Jacobs
GROOTE STRAAT 15 - TELEFOON 1558 - NIJMEGE
Eenigt adres voor Hollandsche-, Fransche- en Duitsche Broodsoorten
Wagens in alle wijken.

Strijkinrichting „De Weimar”
is het beste adres voor het behandelen van
fijn goed, Japonnen, Blouses, kanten
Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.
J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

SAGEWKA's Muziekschool
OPGERICHT 1916
Vaillantlaan 27 Den Haag
Privaat- en Cursuslessen Piano, Viool, Violoncel
Mandoline, Banjo, Gitaar en Luit.
VRAAGT PROSPECTUS
INSTRUMENTEN IN HUUR EN HUURKOOP

NIJMEGEN

GEBRS v. WOERKOM TELEFOON 117 . NIJMEGEN

KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE RIJSTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

Effecten- en Wisselbank Bouvy Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

EFFECTEN - COUPONS - ASSURANTIËN DEPOSITO'S met EFFECTEN-ONDERPAND op nader overeen te komen voorwaarden

BRANDKLUIS - INCASSI - VREEMD GELD

Piano's Orgels

G. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels Kunstspelpiano's

BRANDSTOFFENHANDEL 2e Walstraat 102-Telef. 1079

HANDEL IN ALLE SOORTEN

BRANDSTOFFEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

F. L. VAN WEZEL

P. H. VERSTEGEN

Platenmakerstr. 7b - Telefoon 1990 NIJMEGEN

Modelmagazijn - Meubelmakerij - Stoffeerdery ZIEKENSTRAAT 16

Zijt Gij Abonn  van het rijk Geillustreerde

Maandblad

NEDERLANDSCH INDI  OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.-

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.-

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon 11987*

MEVROUW!

Ondergetekende T. BRAMEIJER, Mr. Vleeschhouwer en Spekslager, beveelt zich beleeft aan voor het leveren van 1ste klas Rund-, Kalfs-, Lams- en Varkensvleesch, annex fijne Vleeschwaren, tegen scherp concurrerende prijzen. Voor correcte bediening wordt irgestaan. Minzaam aanbevelend,

T. BRAMEIJER.

Jacob Gillisstraat 18, Telef. 50177

N.B. Is zeer bekend bij Ind. Families Vraagt Prijscourant

springt, de onoverkomelijke moeilijkheden, waarop de moed en het doorzettingsvermogen hier ontdekkingsreizigers afstuitten, maakten een verder doordringen onmogelijk. Al die vergeefsche pogingen hebben echter de beide laatstgenoemde reizigers niet kunnen afschrikken. Gezamenlijk willen zij nog eens beproeven hun doel te bereiken. In den loop van dezen zomer is de expeditie er op uit gegaan, toegerust met alle moderne hulpmiddelen. Met behulp van een watervliegtuig hoopt men de verbinding tusschen de beide afdelingen te onderhouden en door de draadloze telegrafie met de bewoonde wereld in contact te blijven. Op den kam van het gebergte dat de waterscheiding vormt, willen de beide afdelingen elkaar ontmoeten, om dan te zamen het bronengebied te onderzoeken en in kaart te brengen.

Men hoopt met de krijgsvluchtige bewoners van het bergland vreedzame betrekkingen te kunnen aanknopen en belangrijke ethnografische studies te maken. Langs de Casiquiare, die de verbinding vormt tusschen de Orinoco en de Rio Negro, hoopt men deze groote zijrivier van de Amazone te bereiken en daarlangs de terugreis te aanvaarden."

Cura o.

Een vreemde benoeming.

Ons treft een gouvernements-bekendmaking in het officieele gedeelte van de Cura osche Courant, dat de advocaat-generaal tijdelijk belast is met de functi n van procureur-generaal.

Wij willen niets afdoen aan de bekwaamheden van den advocaat-generaal en gaarne onze waardeering uitspreken voor de wijze, waarop hij zijne taak vervult, maar deze benoeming achten wij toch een klap in het aangezicht der in Cura o aanwezige rechtsgeleerden, van wettelijk standpunt bezien hoogst bedenkelijk en in strijd met de belangen van Cura o.

De rechtsgeleerdheid is nu eenmaal een wetenschap, die men niet leert door de practijk als uitgangspunt te nemen en de betrekking van procureur-generaal is eene rechterlijke betrekking. Door of namens den procureur-generaal wordt het openbaar ministerie bij het hof van justitie uitgeoefend, zegt Art. 130 Rr., en art. 7 van de rechterlijke inrichting in de kolonie stelt aan dezen ambtenaar den eisch, dat hij 30 jaren ten minste is en sedert ten minste 5 jaren den meesterstitel heeft. In bijzondere gevallen slechts kan van deze eischen van benoembaarheid worden afgeweken. Wij meenen te weten, dat er vier of vijf personen in Cura o zijn, die aan deze eischen voldoen, en van een „bijzonder geval" kan dus moeilijk sprake geweest zijn. Wij zouden wel eens willen weten, wat de Raad van Bestuur, die vooraf moet zijn gehoord, hieromtrent gezegd heeft.

Onderscheidingen.

Benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau H. Stadius Muller, inspecteur der belastingen, en tot ridder in dezelfde orde A. Hermus, inspecteur van het R. K. onderwijs; de eere-medaille, verbonden aan de Oranje-Nassau-orde, is verleend in zilver aan G. A. Huith, kommissie der belastingen op St. Martin; aan J. A. van Bruggen, deurwaarder bij het hof van justitie en het kantongerecht op Cura o, en aan J. van der Veen, hode bij de inspectie van het onderwijs en de openbare boekerij en leeszaal op Cura o.

Politie.

Blijkens een ingezonden stuk in Voz di Pueblo hebben 10 politie-agenten, naar aanleiding van den doodslag van hun kameraad, geweigerd zonder wapeniging met revolver politiedienst te doen. Drie agenten, die dit hebben volgehouden, zijn bij het garnizoen teruggeplaatst.

Voz schrijft: „Wij juichen het toe, dat de Procureur-Generaal niet aan het verzoek van de manschappen voldaan heeft, want zooals de politie thans is, zouden daardoor de grootste ongelukken gebeuren."

Dat zijn toch diep-treurige toestanden. In het ingezonden stuk staat echter, dat aan de agenten, die „het blok" (achterbuurt in Willemstad), ingingen, van 10-2 uur 's nachts een revolver is bevolfd.

Uit den Verrren Vreemde.

Ontwapening.

Geen klank wordt heden luider gehoord dan deze! Zoo in buitenland als in binnenland. Blijde toon, al

H. J. v. BLADEL WAALWIJK (HOLLAND)

FABRIKANT VAN

Luxe Dames- en Heerenschoeisel

VRAAGT DE MERKEN

THE PRINCESS SHOE en OUR STYLE

IN ALLE PRIMA ZAKEN VERKRIJGBAAR,

Voor Hondenartikelen

Krachtvoeder, Dogcakes, Hobb Manden, Stoelen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 55 (Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkst

schalt de krijgsklaroen er uit meer dan een r doorheen. Al durft men niet aan een dadelijk in uit te drukken resultaat gelooven, toch brengt ging, het geloof in de mogelijkheid al een verlic boodschap.

De laatste dag van de 22e Interparlementaire ferentie verplaatste de deelnemers van Bern na n ve; de 28 Augustus was aan het ontwapenings stuk gewijd. Deze conferentie verwarre men niet met de Volkenbondsvergadering, die, me Gen ve geopend zou worden in de week volgen die, waarin de Interp. conf. gesloten werd. In de conf. werd, ook door Duitse afgevaardigden, gedrongen op een zoodra mogelijk bijeenroepen een internationale conferentie tot regeling van nauwkeurig toezicht op de wapenvervaardiging den wapenhandel. Zij benoemde een studie-comitee voor de toepassing op groote schaal in Europa van demilitariseerde grenszones, zooals er sinds 1814 schen Amerika en Canada bestaan.

Naast de ontwapening werd de algemeene ver ring van bewapening er aan de orde gesteld. Hi kwamen de meningsverschillen sterk tegenov kander uit. Frankrijk en zijn medestanders nem wederkeerig waarborgverdrag met afzonderlijke genootschappen als onontbeerlijke grondslag vo wapenvermindering aan. De Scandinavische bep ijveren voor een dadelijk inzetten van die vermind De Int. Conf. sprak er zich weer met groote derheid voor uit, dat als eerste stap de staten zich len verbinden hun militair budget niet te verho

De 5e Volkenbondsvergadering, op 1 Septemb Gen ve geopend, was door de direct vooraf Londense conferentie al in verhoogde vrede ming gebracht. De Belgische minister Hijmans, de openingsvergadering presideerde, beschouwt de kregen overeenstemming als de inzet van een periode van algemeene ontspanning en vrede. De kenbond moet, zeide hij, het terugkeeren van de logsrampen voorkomen door alle middelen, die ten dienste staan, zoo door het doen heerschen van recht en het doen eerbiedigen van gesloten ver gen. Het vraagstuk in zijn vollen omvang vraa verzekeren van de veiligheid voor alle staten.

De voor deze zitting daarna gekozen voorzitte Zwitsersche minister van buitenlandse zaken had 't in zijn eerste rede mede over de militair wapeniging, die z. i. in een nieuw licht zal komn staan indien de verplichte internationale rechts goed geregeld wordt, en de verplichte arbitrage meen ingang vindt.

Welke beteekenis de V. B. vergadering, als tot internationale samenwerking reeds verkregen wordt duidelijk aangegeven door den ijver, waa de meest vooraanstaande staatslieden van den de zaken zoo wisten te regelen, dat zij te Gen ve konden zijn en daar hun stem konden doen he MacDonald, Herriot, Theunis waren zelf geko 49 Staten waren bij de opening vertegenwoordig der de hoofdfiguren ook onze minister van buitensche Zaken, mr. Jhr. van Karnebeek, die zelf een V. B. vergadering gepresideerd heeft.

Bij zijn vertrek uit Londen wierp Mac Donald, journalisten al de kwestie voor: veiligheid, wa men hierdoor te verstaan, en is deze alleen naar te verzekeren? Terwijl hierover een pennestrijd ge werd, liet hij zich te Gen ve aangekomen weer over persmannen uit. De Britsche premier over wenschen, dat een groote internationale ontwapeningsconferentie zal worden gehouden, onder werking van Amerika en Duitschland, en liefst van Rusland. Zij behoort door den V. B. te w voorbereid. De conferentie zal wellicht een half duren, zij worde daarom in Europa en in zoodr plaats gehouden dat de leidende Europeesche sta lieden er meermalen kunnen samentreffen. De e rentie zou concrete ontwapeningsplannen en voer de veiligheid der staten moeten opstellen, w de verplichte arbitrage wel een eerste plaats zal gen. Is het door de 3e commissie ontworpen waa verdrag, tot groot verdriet van Frankrijk, door land en andere staten verworpen en hierdoor baan, de ontwapeningsconferentie kan natuurlij gaan in hoever iets van soortgelijke strekking al niet weer nader aan de orde te stellen zal zijn.

Dit wil duidelijk zeggen: verwacht van de V. B. vergadering de oplossing niet, weest al blij zij een conferentie zal doen bijeenkomen, die leering van regels voor de ontwapeningskweste speciale opdracht zal krijgen.

Zijne in de V.B. vergadering gehouden rede,

Bloemenmagazijn

J. Ch. v. WESEMAEL

Valkenboschlaan 55

DEN HAAG TELEFOON 35986

STOOMSCHOENFABRIEK

Firma Van der Linden & Musters

KAATSHEUVEL (Holland) - Tel. Interc. 1

FABRIKANTIE VAN

Eerste klasse LUXE BURGER DAMESWERK

Merk „THE TO-DAY SHOE“.

Garage en Stal „WITTEBRUG“

M. TH. VAN 'T SANT

Badhuisweg 245 Telefoon 50353

Luxe Auto Verhuuronderneming, ook per maand

Rijpaarden per uur f2.50, per maand f100.— Pension Stalling paarden . . . f2.75 per dag

gen van het geheele veiligheidsvraagstuk en de eerste commissie te belasten met een studie van het geheele vraagstuk der vreedzame beslechting van internationale geschillen, met inbegrip natuurlijk van de vraag van de draagkracht van het veelgenoemde facultatieve protocol betreffende het internationale gerechtshof.

Wij juichen van harte toe bij dit bereikte resultaat, of bij deze kans op een resultaat! Ook voor ons land, ook voor Indië! Maar Frankrijk en zijn medestanders zijn niet afgestapt van hun eisch: waarborg door een sterke macht; Herriot heeft geen instemming betoond met den door MacDonald uitgesproken wensch van de dadelijke toetreding van Duitschland tot den V.B.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

Den Heeren Secretarissen der afdelingen wordt beleeft verzocht om onder de leden hunner afdeling bekendheid te geven aan de bij het Secretariaat der Vereeniging, Heulstraat 17, alsnog beschikbare exemplaren der Oost- en West-medaille (ter herinnering aan het 25-jarig bestaan der Vereeniging). Prijs per stuk f 3.50.

Adressen van H.H. Secretarissen der Afdelingen van de Vereeniging „Oost en West“.

- Amsterdam: L. D. PETIT, Saxenburgstraat 34h. Apeldoorn: J. C. BAARS, Tuinstraat 60. Amersfoort: H. J. DE WIT, Huygenslaan 25. Arnhem: H. J. M. BAUMANN (vd.), Sonsbeekweg 6. Breda: L. VISSER, 1e Muntstraat 6, Zandberg. Deventer: Dr. H. D. TJEENK WILINK, Geintuurbaan 292. 's-Gravenhage: J. C. BAUDOIN, Jacob Hopstraat 12. Groningen: J. FRANKE, Martenshoek. Haarlem: H. P. DEINUM, Tuinwijklaan 12, Heemstede. Leiden: Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46. Nijmegen: W. M. HAYE, Slichtenhorststraat 13. Rotterdam: W. C. SCHALKWIJK, Westersingel 16. Utrecht: Mej. J. J. LAGERS, Mengelberglaan 48.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

R. G. J. Huisman, Korbootstraat 11 te Scheveningen; A. J. Smith, Palembangstraat 54I te Amsterdam en J. K. J. S. Apell, Voldersgracht 45rood te Haarlem, allen als onderwijzer 2e klasse bij het Openbaar Europeesch Lager Onderwijs.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soera-karta, de Riemerstraat 8, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.

Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181, Den

Huishoudelijke- & Keukenartikelen HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN JAN ZWENNES Boekhorststraat 54a, DEN HAAG TELEFOON 19975

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. 12324

M. VESTER's BEDDENMAGAZIJN

„DE WITTE ZWAAN“

Paul Krugerlaan 13 Tel. 34586

(bij de Loosd. Brug)

Meest vertrouwd adres voor Uw BEDDEN, MATRASSEN, Dekens.

BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

Alles eigen Fabrikaat.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m. Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30. DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34. ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a. ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST“

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restauranten Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

reekt van zelf, een nadere uiteenzetting van dit standpunt. Hij verklaarde zich tegen de afzonderlijke overeenkomsten van het plan Cecil-Requin. Alle onroerzamen in den bond, alle machtsvormingen tusschen bondgenooten (die steeds meer in het belang zijn van Frankrijk dan van Engeland) verwierp hij. De V.B. moest algemeen zijn, Duitschland moest toetreden, het dit jaar nog, ook Rusland moest toetreden, met Amerika, dat niet aan toetreden denkt, moet men in elk geval nauwe samenwerking behouden. De veiligheid der staten moest men niet in de eerste plaats zoeken te verzekeren door militaire maatregelen, maar door onderling overleg. Hierbij moest gedacht worden aan arbitrage, want daarin was „het behoud van de menschheid gelegen“.

Wij MacDonaldduidelijke formulering van hetgeen voor veiligheid en ontwapening wordt verstaan. Herriot deed in zijn te Genève gehouden rede uitkomen, dat Frankrijk en zijn medestanders meer moeten doen voor plan Cecil-Requin, dat over deze punten juist in het algemeen zweeft. Frankrijk blijft er vooral op bedacht de macht op Duitschland te verzekeren, de vrees voor de Duitse revanche zit in alle voorstellen. Het durft arbitrage alleen niet vertrouwen.

De minister verklaarde in dit verband nog, dat Nederland reeds in een periode van bezuiniging op de militaire uitgaven verkeert, doch zich verheugen zou te verder te kunnen verminderen. Deze rede heeft veel bijgedragen om de juiste bedoelingen der afwijzing meer algemeen te doen begrijpen, om er het hatelijke aan te ontnemen dat er door de bedoeling van art. 12, maar wil deze juist worden en buiten elke twijfel stellen.

Melkhandel „Archipel“ Amatrastraat 32 (nabij de Bankastr.) HET adres voor UW Bekookte Lever 25 ct., Cornedbeef 12 ct. p. ons. Hoofdkas. prima kwaliteit en scherp concurrerend. Aanbevelend E. L. TINKELBERG.

NIET elke STOFZUIGER

is geschikt voor het doel dat men er mede beoogt. Laat U daartoe deskundig adviseeren door ons bureau, met zijn ca. 25-jarige ervaring. Elk van de onderstaande machines die bij ons in voorraad zijn heeft haar bijzondere eigenschap.

INLICHTINGEN EN DEMONSTRATIE GRATIS

EXCELSIOR	f 95.—
PREMIER	f 125.—
TURBATOR	f 120.—
UNIVERSEEL	f 125.—
PREMIER DUPLYX	f 165.—
HOOVER	f 200.—
HULPSTUKKEN	f 50.—

Electr. Techn. Bureau W. G. SCHEERES
 HOOGGRACHT 1C — LAAN VAN ROOS EN DOORN 6
DEN HAAG - TELEFOON 15170

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag. S

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
 KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

Konink. Zoöl. Bot. Genootschap
DIERENTUIN

Elken Dinsdag, Donderdag
 en Zaterdag

van 8.30 tot 12 uur

DANSEN

in de open lucht

TWEE ORKESTEN

Voor stadgenooten niet-leden van het K. Z. B. G. toegang tegen betaling van f1.- bel. inbegrepen

MEUBELHUIS „DE WEST”

COMPLETE MEUBILEERING

UITERST BILLIJKE PRIJZEN
DEN HAAG - WEST-EINDE 73

Haag. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klassen H. B. S.

L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.

J. ISRAEL, oud-adjt. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd Translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 46, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.

M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

C. STEUERWALD, oud Ass. P.S., Van Beverningkstraat 112, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.

J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45, Den Haag. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

B. J. WEISSMAN, Weimarstraat 67, Den Haag. — Lessen in Schaak, Scat en Poker.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Mutaties van 3 tot 10 Sept. 1924.

Nieuwe Leden:

P. Smit, Controleur B.B., Scheveningen, Cornelis Jolstraat 34. f 5.—

Nederlandsche Kamer van Koophandel te Köln, Pfeilstrasse 29. f 5.—

V. Lafontaine, Ass.-Resident, te Soerabaja.

Af schrijven:

Dr. H. H. Janssonius, Amsterdam, Nicolaas Maasstraat 141 I.

H. B. Breijer, p/a. Galak Condensed Milk Company, Amsterdam, Weteringplantsoen 7.

Dr. van Amson, Geneesheer, Station Nieuw-Amsterdam (Suriname).

T. Reijnders Folmer, Directeur „Jagflust”, Beneden-Commewijne (Suriname).

L. J. Schoon, oud-Planter te Paramaribo, Keizerstr. 61.

H. R. Yda, oud-Planter te Paramaribo.

Adresveranderingen:

J. C. H. Friederich, O.-I. Ambtenaar m. v., van: Renkum, Straatweg 143, naar Heelsum, Doorweertsche Straatweg 11. f 5.— (afd. Arnhem).

Hoedencursus

Cursus voor Dames en Jonge Meisjes in het maken en Garneeren van alle soorten DAMES- en KINDERHOEDEN, f 15.— per cursus van 21 lesuren. SPREEKUR: dagelijks van 10 tot 7 uur.

D. C. DE RUIT-v. d. WAAG,
 v. h. Leerares Haagsche Vakschool v. Meisjes
 27 CHARLOTTE DE BOURBONSTRAAT 27

ETAGEWONINGEN TE HUUR

van af f 41.— per maand

in Bloemenkwartier te 's-Gravenhage. Dageel te bevragen: Valkenboschkade 400.

Kantooruren 9—12.30 en 1.30—5 uur.
 Telefoon 31069.

Dr. H. D. J. Apituley, Off. van Gezondheid O.-I. L., Amsterdam, van: Weteringschans 129 naar: Lassusstraat.

Dr. A. van der Zijl, Dir. Off. v. Gez. 1e kl. O.-I. L., Amsterdam, 's-Gravenhekje 6, naar: Den Haag, Hendrikstraat 10. f 5.—

H. W. Parrée, van: Utrecht, Nieuwe Gracht 161, naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 171. f 2.50.

A. P. G. Hens, Gewest. Secretaris B.B., van: Den Haag, Ieplaan 49, naar: Kapel 173, Kapel in 't Zand (Bosmond).

Dr. W. van Bemmelen, Den Haag, van: Frankenslag 2, naar: van Blankenburgstraat 31. f 5.—

Mr. M. L. André Wiltens, Den Haag, van: Lanting Realstraat 4 naar: Daendelsstraat 7.

F. A. Lieftrinck, van: Den Haag, Bankplein 2, naar: Hotel Groot Berg en Dal te Berg en Dal (Nijmegen).

Son Excellence le Dr. H. Muller, Ministre des Pays-Bas, van: Den Haag, Bezuidenhout 273 terug naar: Prague, Palais Nostitz, Legation des Pays-Bas.

F. E. Bruijning, West-Indisch Ambt. m. v., van: Paramaribo naar: Den Haag, Dep. van Koloniën.

L. Coomans de Ruiter, Controleur B.B., van: Gorontalo naar: Amoerang (Minahassa).

D. Lamers, Leeraar K. W. III School, van: Soerabaja naar: Weltevreden.

B. H. Gronewald, 1ste Luit. Inf., Bandoeng, van: Doornik costaboulevard 18 naar: Menadostraat 17.

P. J. Heesterman, Controleur B.B., van: Parigi naar: Tondano.

J. A. Ochtman, Adspirant-Controleur, naar: Sawahlontoh.

M. J. Priems, Leeraar M. U. L. O., van: Semarang naar: Tondano.

J. Snellen van Vollenhoven, Ambtenaar voor Chinese Zaken, Weltevreden, van: Zuiderweg 20 naar: Tjikini 79.

Bladvulling.

(Uit een reeds lang „afgevloeid” Indisch periodiek.)

De overleden politie.

Op een der plaatsen van ons gezegend eiland Java is de politie overleden, ten minste moet men zulks opmaken uit sommige rekeningen door het Venu-departement aldaar aan zijn schuldenaar gezonden, beginnende met de woorden: „Van de rekening van wijlen de Politie”. De vraag is: hoeveel heeft de bevolking bij dit sterfgeval verloren gewonnen?

Waarheidsliefde.

Zeker beroemd Engelsch reiziger verhaalt dat de fortificatiën der Hollanders op Java door grachten omringd zijn en men daar krokodillen in geplaatst heeft, om de desertie der bezetting te voorkomen.

Gepast antwoord.

Op een bal te Batavia verzocht een jongman een dame ten dans. Met genoegen mijnheer, antwoordde zij, maar heeft u bereids een vis à vis vraag verschooning, hernaam de jongeling, zoo u bracht ik het hier nog niet, ik rijd nog steeds in de bende.

A. GRUDA & Co.

W. Pyramontkade 10
 Telef. 3260
 Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

Uwe Indische belangen loopen gevaar

door den niets ontzienden fiscus.
Nadere inlichtingen worden gaarne
verstrokt door **W. F. K. PIJPER**,
..... Indisch Accountant
Stadhoudersplein 110 - DEN HAAG

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN
1^e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN
TOUSSAINTKADE 20
VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
Nederlandsch-Indië en de handel.
Indische toestanden gezien door een inlander.
Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
Sarikat-Islam.
De Sikkernijverheid in Nederlandsch-Indië.
De afschaffing van de laatste heersdruisten op Java.
Beeldbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel.
Intrent het ontstaan van ziekten.
De Europeesche vrouw in Indië.
De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
2. Het Javaansch toneel.
3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
4. De theecultuur op Java.
5. Lands Plantentuin te Buitenzorg.
6. Een doode taal in Indië.
7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
9. De Javanen gelijk bij schijnt en is.
10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
No. 5. Nederlanders in Indië.
6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bestel verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Y. J. VAN BEEK
NIEUWE MOLSTRAAT 35 DEN HAAG
WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
MET AFDEELING CHEMISCHE WASSCHERIJ
SPECIALE PRIJZEN VOOR VERLOFGANGERS

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
Geregelde mail-, passagiers en-
vrachtgoederendienst.
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de
Directiën te Amsterdam en te Batavia.

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
UIT DE PLATEELBAKKERIJ
„ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
Garantie voor gave overkomst

BESCHIKBAAR.

**Aan de Leden
van „Oost en West”**

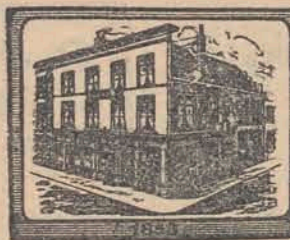
Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.
Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

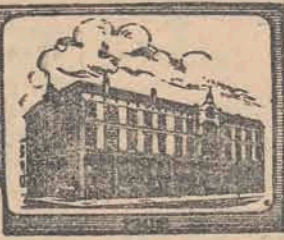
Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

s DE UITGEEFSTER.

**Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen**
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 10773

**Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten**
Haarden en Kachels

Bach

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein **Tel. 31403**

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gi
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, **Tel. 34947**
DEN HAAG
De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.

UW JONGSTE BEDIENDE
leert het in enkele uren! Dat wil zeggen de be-
handeling van een nieuwerwetsche

KANTOORDRUKMACHINE
En hij maakt daarop het fijnste boekdrukwerk.
Dit zeggen althans de verkoopers dezer machines.
Zulk een machine is tevens in aanschaffingskosten
ZÉÉR GOEDKOOP
Maar waarom moeten de jonge drukkers-leerlingen
dan zooveel jaren opgeleid worden en examens
passeeren eer zij als volslagen vaklieden worden
erkend? En waarom koopen de eerste-klasse druk-
kerijen persen die duizenden guldens kosten?
GOED WERK maakt slechts een
VAKMAN en dan alleen met
PRIMA MATERIAAL
Op de nieuwerwetsche persen, door goede vak-
lieden bediend, maakt de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
STEEDS GOED-VERZORGD DRUKWERK

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

WOLLEN STOFFEN
VOOR MANTELS EN COSTUMES

GERUIT - GESTREEPT - EFFEN

BESCHIKBAAR.

THE COMPANY
Leist Fashion
**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 65
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 75

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

DE NIEUWE ZAAK
in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
Telefoon 33459.
Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje” Prinsstraat 92 blijft bestaan.

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg